

Financiële jaarstukken 2024

Stichting Lezen
te Amsterdam

1 april 2025

Inhoudsopgave

A. Bestuur en beheer	3
B. Verslag Raad van Toezicht	18
C. Balans (na verwerking resultaat)	22
D. Staat van baten en lasten	23
E. Algemene toelichting	25
F. Toelichting op de balans	27
G. Toelichting op de staat van baten en lasten (inclusief WNT verantwoording)	34
H. Overige gegevens	
- Accountantsverklaring	40
I. Bijlagen	
- Bijlage 1 Lasten Kunst van Lezen - Tel mee met Taal	44
- Bijlage 2 Lasten Kunst van Lezen - Gezinsaanpak taalarme gezinnen 2020 t/m 2024 Deel 1	49
- Bijlage 3 Lasten Kunst van Lezen - Gezinsaanpak taalarme gezinnen 2020 t/m 2024 Deel 2	51
- Bijlage 4 Lasten Kunst van Lezen - Masterplan Basisvaardigheden Deel 1 en Deel 2	52
- Bijlage 4 Lasten Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024	54

A. Bestuursverslag Stichting Lezen

1. Reflectie op en samenvatting van het in 2024 uitgevoerde werk

1.1 Visie, rollen en positie

Stichting Lezen is het landelijke kennis- en expertisecentrum voor leesbevordering dat kennis genereert en verzamelt over (voor)lezen, literatuureducatie en effectief leesonderwijs. Met die kennis verbindt, ondersteunt en activeert zij de organisaties en professionals die er samen voor zorgen dat kinderen en jongeren goed en graag lezen. Lezen is van levensbelang. Daarom wil Stichting Lezen dat alle kinderen en jongeren opgroeien met boeken en uitgroeien tot vaardige en gemotiveerde (literaire) lezers die zich blijven ontwikkelen. Alle kinderen moeten de kans krijgen om te ontdekken hoe fijn en verrijkend (voor)lezen kan zijn. Om boeken in handen te krijgen die aansluiten bij hun belangstelling, leesniveau en literaire vaardigheden. En om ook te durven kiezen voor boeken die inhoudelijk en/of taalkundig uitdagend zijn.

Structurele en integrale aanpak

Het vergt doorlopend aandacht en specifieke kennis en deskundigheid om van kinderen en jongeren lezers te maken. In alle ontwikkelfases van 0 tot 20 jaar moet leesbevordering aansluiten bij wat kinderen en jongeren op dat moment nodig hebben. We noemen dit *De Doorgaande leeslijn*. Al onze programma's, interventies, campagnes en producten sluiten daarop aan. We hebben onze organisatie de afgelopen jaren ook steeds beter ingericht op de verschillende fasen en doelgroepen van *De Doorgaande leeslijn*, met specialisten en specifieke communicatiekanalen voor de voor- en vroegschoolse doelgroepen, het primair onderwijs, het praktijkonderwijs, het vmbo, havo en vwo, het mbo en de beroepsopleidingen voor opvoeding en onderwijs.

Resultaten van wetenschappelijk en toegepast onderzoek geven ons steeds meer inzicht in de ontwikkeling van leesvaardigheid, leesmotivatie en literaire competentie en in de manieren waarop we kinderen en jongeren daarin kunnen stimuleren, onderwijzen en ondersteunen. Zo kunnen we onze aanpak voortdurend verfijnen en verbeteren.

Drie rollen

Stichting Lezen speelt drie afgebakende rollen. Als **kenniscentrum** stimuleren we dat lezen, leesbevordering, lees- en literatuureducatie onderwerp van onderzoek blijven. We geven de kennis die uit onderzoek voortkomt door aan de mensen die met kinderen, jongeren en/of hun ouders werken. Als **landelijk coördinerende ondersteuningsinstelling** slaan we de brug tussen onderzoek en praktijk en tussen het letterenveld en de wereld van onderwijs en opvoeding. We voeren de Leescoalitie aan en zorgen voor de inhoudelijke basis onder het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen. Als **aanjager en ontwikkelaar** zorgen we voor de vernieuwing en doorontwikkeling van instrumenten, campagnes en programma's voor leesbevordering, op basis van kennis uit de wetenschap en de praktijk.

Focus op intermediairs en beslissers

Stichting Lezen is primair gericht op intermediairs: mensen die een sleutelrol vervullen in de (lees)opvoeding van kinderen en jongeren, zoals leraren, professionals in kinderopvang, bibliotheek en jeugdgezondheidszorg, boekverkopers en (groot)ouders/verzorgers. Ook studenten van pedagogische en lerarenopleidingen behoren tot de doelgroep. Met onze visie en aanpak stellen we hen in staat om kinderen en jongeren aan te zetten tot lezen.

Een secundaire doelgroep vormen de beleidsmedewerkers, bestuurders en koepelorganisaties in het onderwijs, de bibliotheeksector, de kinderopvang en de jeugdgezondheidszorg. Zij bepalen of en hoeveel ruimte intermediairs krijgen om werk te maken van leesbevordering. Daarom vertellen we hun wat de toegevoegde waarde is van leesmotivatie, jeugdliteratuur en effectief en motiverend leesonderwijs voor de (taal)ontwikkeling en het toekomstig maatschappelijk functioneren van kinderen en jongeren.

Vervolgens proberen we de beslissers zover te krijgen dat ze daar zelf in hun organisaties ruimte voor maken en dat zij met hun organisatie een grotere rol in leesbevordering gaan spelen.

1.2 Reflectie op de activiteiten en ontwikkelingen in 2024

Dit jaar stond voor Stichting Lezen vooral in het teken van de versterking en uitbreiding van onze relaties met het onderwijs en van de enorme opschaling van BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school*. Met het extra geld dat we in 2022 en 2023 toegekend kregen vanuit het Masterplan basisvaardigheden van OCW konden we beide programma's in 2024 uitrollen op honderden extra kinderopvanglocaties en scholen, en intensiveren in organisaties die hier al mee bezig waren. Hierdoor kunnen we samen met de bibliotheeksector echt verschil gaan maken.

Grotere urgentie, groeiende steun

Het jaar begon in mineur. Eind 2023 waren de nieuwste PISA-resultaten bekend geworden. De prestaties van Nederlandse 15-jarigen op het gebied van leesvaardigheid en leesmotivatie bleken in de periode 2018-2022 opnieuw te zijn gedaald. De daling was sterker dan in de jaren voor 2018 en ook sterker dan het gemiddelde in de OESO-landen. Nederland presteerde voor leesvaardigheid en leesmotivatie voor het eerst onder het OESO-gemiddelde en kwam als een van de slechtst scorende Europese landen uit de bus. De media-aandacht voor deze dramatische uitkomsten was groot. Als Stichting Lezen kwamen we in de media veelvuldig aan het woord om de onderzoeksresultaten te duiden en te vertellen over de uitweg uit de leescrisis. De actieve steun voor leesbevordering groeit naarmate het probleem groter wordt en meer aandacht krijgt.

Leesbevordering is allang niet meer alleen een zaak van cultuur, maar evenzeer van onderwijs. Vooral voor de allerjongste doelgroep is ook de medewerking van de jeugdgezondheidszorg van groot belang. Ook die neemt zienderogen toe. Op steeds meer consultatiebureaus zetten bibliotheken BoekStartcoaches in. Onder de noemer *Lezen op recept* gaan jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen op consultatiebureaus zelf ouders/verzorgers voorlichten over het belang van (voor)lezen en andere vormen van taalstimulering.

In november publiceerde de Onderwijsinspectie het onderzoek [Peil. Leesvaardigheid](#). Dit onderzoek van de inspectie, waar Stichting Lezen als inhoudelijk deskundige partij bij betrokken is, geeft houvast en richting voor onze beleidskeuzes in de komende jaren. Het laat zien dat de meeste leerlingen van vmbo-g/t-leerlingen en van havo- en vwo lezen op of boven de niveaus die passen bij hun leerjaar en

onderwijssoort. Als zij zich goed blijven ontwikkelen, komen zij met een passend leesniveau van school en kunnen ze zich straks redden in de maatschappij. Het beeld van het voortgezet speciaal onderwijs lijkt ook gunstig, maar is lastig te duiden vanwege de grote diversiteit aan problematieken in deze doelgroep. In het vmbo-b/k zien de resultaten er echter niet goed uit. Daar leest twee derde van de leerlingen in het tweede leerjaar nog onder het fundamentele leesniveau 1F. Om zelfstandig maatschappelijk te kunnen functioneren en om succesvol te kunnen zijn in het vervolgonderwijs moeten ze minstens 2F-niveau bereiken. Deze leerlingen zitten niet op koers om dat te halen voordat ze het vmbo afsluiten.

Het jaar eindigde iets hoopvoller dan het begon. Eind 2024 verscheen het gerenommeerde [PIAAC-onderzoek](#) naar de taal- en rekenvaardigheden en het probleemoplossend vermogen van (jong)volwassenen wereldwijd. De onderzoekers concludeerden dat de meeste Nederlandse volwassenen beschikken over sterke taal- en rekenvaardigheden en probleemoplossend vermogen. Zij bestempelden ook de prestaties van jongvolwassenen als goed in vergelijking met andere landen. Om te zorgen dat dat zo blijft, moeten we blijven investeren in de leesvaardigheid van de nieuwe generaties en dus in leesbevordering en effectief leesonderwijs.

Hogere versnelling, sneller vooruit

Ons werk staat altijd in het teken van leesplezier en leesmotivatie, maar draait door de dalende leesprestaties ook steeds meer om de preventie van laaggeletterdheid, met een sleutelrol voor de kinderopvang en het onderwijs. In het kader van de programma's BoekStart en de Bibliotheek *op school* kunnen bibliotheken in samenwerking met scholen en kinderopvanglocaties de randvoorwaarden scheppen voor effectief leesonderwijs van 0 tot 20 jaar aan de hand van onze consistente en integrale aanpak aan de hand van *De doorgaande leeslijn*.

Die ontwikkeling kwam dit jaar opnieuw in een stroomversnelling. Nadat we in 2022 al 12,9 miljoen ontvingen uit het Masterplan basisvaardigheden, kwam daar in 2023 maar liefst 73,9 miljoen bij voor de schooljaren 2023-2024, 2024-2025 en 2025-2026. Daarmee kunnen we in nauwe samenwerking met de bibliotheken BoekStart en de Bibliotheek *op school* nog verder uitbreiden en door ontwikkelen, zowel in Nederland als op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Beide programma's werken als een vliegwiel. In 2024 verzetten we bergen werk om de vele masterplanaanvragen van bibliotheken te verwerken voor extra locaties en voor intensivering op bestaande locaties. De animo om BoekStart en de Bibliotheek *op school* op te schalen is groot, omdat bijna alle bibliotheken al goede ervaringen hebben met beide programma's. Aan BoekStart voor baby's doen alle bibliotheken mee. Zo'n 95% werkt in het kader van BoekStart in de kinderopvang al samen met kinderopvanglocaties in hun werkgebied. Op twee na deden in 2024 alle bibliotheken mee aan de Bibliotheek *op school* primair onderwijs of een vergelijkbaar programma. Ruim driekwart van de bibliotheken werkt al samen met het voortgezet onderwijs, waarvan het merendeel in het kader van de Bibliotheek *op school*. Zo'n 60% van de bibliotheken werkt inmiddels samen met het praktijkonderwijs en ook het aantal samenwerkingen met het mbo en met pedagogische mbo- en hbo-opleidingen neemt gestaag toe.

Onder de noemer de Bibliotheek *op school* plus (dBos+) verstrekten we in 2024 uit de Masterplanmiddelen ook financiering voor de implementatie van effectief leesonderwijs binnen de Bibliotheek *op school*. In deze nieuwe brede aanpak wordt gebruik gemaakt van rijke teksten en geïntegreerd lees- en zaakvakonderwijs. De komende jaren kunnen ongeveer honderd basisscholen hieraan deelnemen. De effecten en resultaten worden op de voet gevolgd door onderzoekers.

Betere positie, meer resultaat

We zagen dit jaar onze jarenlange inspanningen in het opbouwen van productieve relaties in onderwijs, politiek, bestuur en media beloond. Niet alleen staat het onderwerp leesbevordering steviger op de kaart, ook Stichting Lezen als kenniscentrum is goed in positie. Zo zijn we een stabiele en gewaardeerde deelnemer aan de Kennistafel Effectief Leesonderwijs en konden we als adviseur invloed uitoefenen op de nieuwe kerndoelen en eindtermen voor het primair en voortgezet onderwijs, wat er mede toe geleid heeft dat leesbevordering en literatuureducatie daarin goed verankerd zijn. Daarmee is een belangrijke randvoorwaarde voor effectief leesonderwijs vervuld. Met het Cito spraken we over toetsing van leesvaardigheid en bereidden een symposium hierover voor.

De grotere bekendheid van Stichting Lezen zorgt ook voor een groter bereik van onze kennisproducten. Digitalisering werkt daar een handje aan mee. We bedienen het werkveld met digitale publicaties, e-learning, webinars, podcasts, mogelijkheden om (bijdragen aan) kennisbijeenkomsten terug te kijken en met steeds rijkere en gebruikersvriendelijke doelgroepwebsites. Maar al heeft digitalisering een gunstig effect op kennisdeling, live bijeenkomsten, trainingen en opleidingen blijven ook zeer in trek. De symposia, congressen en studiemiddagen die we zelf organiseerden waren steeds uitverkocht en werden via Youtube veelvuldig teruggekeken. We verzorgden presentaties op ongeveer dertig bijeenkomsten van derden. Het trainingsaanbod voor jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs en bibliotheken bleef mede dankzij onze inhoudelijke bijdragen actueel en relevant.

Bedreigingen adresseren, kansen pakken

Dankzij onze onderzoeksactiviteiten hebben we goed zicht op ontwikkelingen die bedreigend zijn voor leesvaardigheid en leesmotivatie. De afname van het aantal mediatheken en mediathecarissen op voorscholen is zo'n ontwikkeling die zorgen baart. Hetzelfde geldt voor digitalisering. Digitalisering is niet alleen maar slecht nieuws voor de leesvaardigheid, maar zet wel het diep, geconcentreerd lezen onder druk. Lezen op digitale apparaten, de e-reader uitgezonderd, zorgt voor minder lineair lezen, meer taakwisselingen tijdens het lezen en een minder optimale leeservaring. Gedrukte media lenen zich beter voor het diep lezen. Het gebruik daarvan legt een stevigere basis voor taal- en leesvaardigheid. Het is daarom van belang dat het onderwijs inzet op het lezen van papieren boeken. Digitaal fungeert in het onderwijs bij voorkeur als ondersteuning van papier. Scholen doen er goed aan om een actuele, rijke collectie papieren boeken aan te bieden en kinderen in (les)boeken te laten lezen. Deze inzichten ondersteunen en voeden het programma de Bibliotheek *op school*. We adresseerden ze voortdurend in onze contacten met OCW, met Kamerleden, met de VNG en met de onderwijskoepels PO-, VO- en MBO-Raad.

Een evidente bedreiging die zich dit jaar voordeed was het voornemen van het kabinet om de btw op boeken te verhogen. Samen met de partners uit het boekenvak en de Leescoalitie en vele anderen vroegen we aandacht voor de negatieve effecten die daarvan te verwachten zijn. Dit beleidsvoornemen staat haaks op de grote investeringen die het kabinet tegelijkertijd doet in de leesvaardigheid en kan de positieve effecten daarvan deels tenietdoen. We zijn blij dat de verhoging voorlopig van de baan is en blijven ons hard maken voor de laagdrempelige beschikbaarheid van boeken.

Ook de voornemens van het huidige kabinet om fors op (hoger) onderwijs en onderzoek te bezuinigen vormen een bedreiging voor het werk van Stichting Lezen en zullen een negatieve impact hebben op lezen, leesbevordering en lees- en literatuuronderwijs. De sluimerende leescrisis zal zich verdiepen als we te maken krijgen met minder leraren, minder lerarenopleiders in het hbo en wo, minder taalwetenschappers en literatuurwetenschappers en minder onderzoekers. Gedegen onderzoek naar lezen blijft nodig om te weten wat werkt in het leesonderwijs. We hebben de acties tegen de

bezuinigingen dan ook ondersteund. In brieven aan de vaste commissie van de Tweede Kamer hebben we uitgelegd hoe deze bezuinigingen invloed hebben op ons werk en dat ze het moeilijker maken om de doelstellingen te behalen waar we in opdracht van regering en conform de wensen van de Kamer aan werken.

Naast bedreigingen komen uit onderzoek ook kansen naar voren om leesbevordering effectiever vorm te geven. In de opmars van het genre *young adult* en de populariteit van #BookTok zien we aanknopingspunten om de populariteit van lezen te vergroten. Jongeren en jongvolwassenen zijn sinds 2018 meer gaan lezen. In 2018 las 39% wekelijks; in 2023 was dat 46%.¹ Dat is goed nieuws omdat onderzoek ook duidelijk maakt dat meer lezen, lezen makkelijker maakt en dat wie makkelijk leest ook geneigd is om meer te lezen. Zo ontstaat de opgaande leesspiraal.

Een belangrijk inzicht is dat meertaligheid geen obstakel hoeft te zijn, maar juist een hulpmiddel is bij de Nederlandse taalverwerving. Ook taalstimulering en voorlezen in de thuistaal, of het nu een streektaal is of een vreemde taal, zorgt ervoor dat kinderen sneller en beter Nederlands leren. Dat is erg goed nieuws, want anderstalige ouders die een drempel ervaren bij bijvoorbeeld het voorlezen van Nederlandse boeken, zijn waarschijnlijk makkelijker te bewegen om in hun moedertaal voor te lezen.

Positief is ook dat ouders die via het BoekStartkoffertje in aanraking komen met leesbevordering de bibliotheek goed weten te vinden. Dat is een eerste stap naar de opgaande leesspiraal. Ten slotte noemen we als positieve en kansrijke ontwikkeling de levendige interactie met en tussen leraren via onder andere de website en de talkshows van Springlezend. De honger naar kennis over leesbevordering is groot bij leraren. Ze weten steeds beter wat ze niet weten en willen daar wat aan doen.

Meer focus, scherper kiezen

In 2024 dachten we als team na over de koers voor de nieuwe beleidsperiode 2025-2028. Stichting Lezen stelde met het oog op een nieuwe aanvraag voor vierjaarlijkse subsidie uit de Culturele Basisinfrastructuur een nieuw activiteitenplan op. Voor Kunst van Lezen was 2024 het laatste jaar van Tel mee met Taal, het landelijk actieprogramma voor preventie en bestrijding van laaggeletterdheid. Relevante beleidskaders voor de komende jaren zijn de Uitgangspunten Cultuursubsidies 2025-2028, het Masterplan basisvaardigheden, het daaropvolgende Herstelplan kwaliteit onderwijs en het Bibliotheekconvenant 2024-2025.

Omdat door de groeiende urgentie van de leescrisis de druk op Stichting Lezen toeneemt, maakten we in het activiteitenplan voor de periode 2025-2028 scherpe keuzes. We namen ons voor om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van campagnes, projecten, opleidingen en andere activiteiten nog meer dan nu al gebeurt te verleggen naar partners. De bijdrage van Stichting Lezen daaraan zal worden beperkt tot inhoudelijke input, financiering en/of kwaliteitsbewaking. Zo denken we meer armslag te krijgen om al ons andere werk goed te kunnen doen. Tegelijkertijd stellen we partners in het werkveld hierdoor in staat om een stap vooruit te doen.

De nieuwe regeling Leesbevordering van het Letterenfonds betekende bovendien dat we onze rol als projectfinancier konden overdragen. Doordat we fungeerden als adviseur van het fonds bij de uitvoering van deze regeling en als adviseur voor mogelijke aanvragers, konden we vanuit onze kennis en visie nog wel enige sturing geven op de besteding van deze middelen.

1. <https://kvbboekwerk.nl/consumentenonderzoek/smb-gfk-kwartaalmetingen/in-de-leeswereld-van-jongeren>

Nieuw is ook dat we ons beleid nadrukkelijker dan voorheen inrichten op de doelgroepen die we bedienen. Stichting Lezen richt zich op alle partijen die beleid maken voor en/of werken met kinderen en jongeren van 0 tot 20 jaar. Daarbinnen onderscheiden we zes specifieke doelgroepen:

- voor- en vroegschoolse periode
- primair onderwijs
- praktijkonderwijs en vmbo
- havo en vwo
- mbo breed
- beroepsopleidingen opvoeding en onderwijs (mbo, hbo, wo)

Per doelgroep is de uitgangssituatie anders. Daarom differentiëren we onze doelen en de aard en intensiteit van onze activiteiten zoveel mogelijk per doelgroep. We besloten om de komende jaren extra aandacht te besteden aan de doelgroepen vmbo/praktijkonderwijs, mbo breed en pedagogische beroepsopleidingen. Met de focus op aankomend professionals in opvoeding en onderwijs leggen we de basis voor effectief leesonderwijs. De extra aandacht voor het brede mbo vinden we nodig omdat dat de laatste kans is om te voorkomen dat jongeren het onderwijs laaggeletterd verlaten. In en voor deze drie doelgroepen denken we de komende jaren het meeste verschil te kunnen maken.

Duurzaam verankeren, financiering borgen

Ons nieuwe activiteitenplan kreeg een ronduit positief advies van de Raad voor Cultuur. De Raad toonde zich onder de indruk van de kwaliteit en omvang van het werk dat Stichting Lezen verzet en onderschreef de keuzes die we in het plan maakten. Daarmee zijn we verzekerd van financiering van de BIS-taken van Stichting Lezen als kenniscentrum, landelijk coördinerende ondersteuningsinstelling en aanjager/ontwikkelaar.

De financiering van Kunst van Lezen uit Tel Mee met Taal is definitief afgelopen. In 2024 liet het ministerie een verkenning uitvoeren naar de toekomst van Tel mee met Taal. Daarna is besloten dat de focus in de periode 2025-2028 komt te liggen op de integrale aanpak van basisvaardigheden in plaats van primair op laaggeletterdheid.² Voor het onderdeel preventie is in directe zin geen ruimte meer in het landelijke programma. Preventie wordt vanaf 2025 vooral regionaal en lokaal ingevuld, met behulp van onder andere BoekStart en de Bibliotheek *op school*. Daarvoor zijn weliswaar nog steeds rijksmiddelen beschikbaar, maar uitsluitend nog via Kunst van Lezen en het Masterplan basisvaardigheden.

De voortgang en opschaling van het programma is voor de komende (school)jaren verzekerd via het Masterplan basisvaardigheden. Zicht op structurele financiering is er echter nog niet. Via de motie Mohandis³ was in 2022 vrijwel kamerbreed gevraagd om een meerjarige toekomstvisie op de samenwerking tussen de bibliotheken en het onderwijs. Ook vroeg de Tweede Kamer om onderzoek naar de wijze waarop en de financiële en juridische condities waaronder de Bibliotheek *op school* als concept duurzaam verankerd zou kunnen worden. De bewindspersonen gaven opdracht aan de KWINK groep om dit te onderzoeken. Het rapport werd door de staatssecretaris op 23 november 2023 naar de Kamer gestuurd⁴ als bijlage bij de Kamerbrief over het versterken van het bibliotheekstelsel. De beleidsreactie op dit rapport, die in 2024 was voorzien, is uitgesteld tot het tweede kwartaal van 2025.

² Zie <https://basisvaardigheden.nl/kennisbank/tel-mee-met-taal>.

³ [Kst36200viii43.pdf \(parlementairemonitor.nl\)](#) motie Mohandis 22 november 2022

⁴ [Kamerbrief over stand van zaken versterken van het stelsel van openbare bibliotheken | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Leescoalitie

In de Leescoalitie bundelen steeds meer partners uit het boekenvak, de bibliotheeksector, het letterenveld de krachten om kinderen en jongeren uit te laten groeien tot goede lezers die graag een boek pakken en daarbij een literaire uitdaging niet uit de weg gaan. Het voorzitterschap van de Leescoalitie is voor Stichting Lezen een belangrijk instrument voor haar verbindende en coördinerende rol. In 2024 is de Leescoalitie onder aanvoering van Stichting Lezen gestart met een mediacampagne gericht op bewustwording van lezen, onder het motto Wie leest heeft een goed verhaal. Met een hartverwarmende reclamespot op tv en in de bioscopen, met posters inabri's en langs de snelweg werkt de Leescoalitie aan het populariseren van lezen. De Leescoalitecampagne Springlezend! slaagde in de opzet om de belangrijke rol van leraren binnen het leesonderwijs te onderstrepen en leraren elkaar te laten inspireren met voorbeelden uit de praktijk. Het enthousiasme dat de campagne opriep, mondde uit in allerlei nieuwe initiatieven: op springlezend.nl en tijdens de talkshow Springlezend Live kunnen leraren en docenten kennis, boeken- en lestips met elkaar uitwisselen.

Komen en gaan

In het najaar van 2024 namen we afscheid van Gerlien van Dalen. Zij was 15 jaar onze directeur-bestuurder. We zijn Gerlien dankbaar voor alles wat zij heeft betekend voor onze organisatie en voor de doelen die wij nastreven. Haar opvolger is Tamar van Gelder. Haar kennis van en netwerk in het onderwijsveld is van grote waarde om de verbinding tussen kennis en praktijk te versterken en de samenwerking tussen kennisinstituten, bibliotheken, het boekenvak en onderwijs verder te stimuleren.

1.3 Realisatie doelstellingen 2024

De doelstellingen zoals beoogd in het activiteitenplan 2021-2024 zijn ook in 2024 ruimschoots behaald.

Totaaloverzicht prestatie-indicatoren 2024

Doel	Activiteiten 2024	Bereikcijfers 2024
17 onderzoeksactiviteiten in 2024. Daarmee bereiken we per jaar tussen de 25.000 en 30.000 professionals die digitaal onze publicaties downloaden en zich daarmee voeden met de nieuwste (onderzoeks)inzichten.	21 activiteiten	41.881 downloads
13 campagnes en projecten in 2024. Daarmee bereiken we 30.000 à 35.000 instellingen en professionals die met onze projecten en campagnes werken en zo het leesvirus doorgeven aan kinderen en jongeren.	13 campagnes en projecten	34.473 instellingen en professionals
9 kennisbijeenkomsten in 2024. Daarmee bereiken we 1.500 à 3.000 professionals die onze congressen bezoeken. Met hen spreken we over de beste manier om leesbevordering uit te voeren.	39 kennisbijeenkomsten	14.437 bezoekers
4 websites in 2024. Daarmee bereiken we 140.000 à 160.000 geïnteresseerden die we via onze websites, sociale media-en/of nieuwsbrieven informeren en inspireren om praktisch aan de slag te gaan als leesbevorderaar.	6 websites	300.437 bezoekers
5 soorten gedrukte informatiepublicaties (o.a. tijdschrift Lezen, brochures, infographics) in 2024. Daarmee voorzien we 25.000 à 35.000 afnemers van praktische informatie en inspiratie.	5 soorten gedrukte publicaties	57.544 stuks gedrukte publicaties (totaal van de oplagen)
4 strategische activiteiten in 2024. Het gaat o.a. om onze ambassadeurs, om de campagnes van de Leescoalitie en onze deelname aan internationale samenwerkingen. Daarmee bereiken we circa 1.000.000 mensen (breed publiek) die we laten zien hoe leuk en inspirerend lezen kan zijn.	6 strategische activiteiten	58.016.102 contacten*

*Het gaat hier niet om unieke personen, maar om het aantal keer dat we iemand hebben bereikt of geïnformeerd over een activiteit in het kader van de Leescoalitie.

Bereik Kunst van Lezen

- *BoekStart voor baby's*: 76.250 koffertjes verspreid door alle 131 bibliotheekorganisaties
- *BoekStart in de kinderopvang*: 100% van de bibliotheken voert BoekStart in de kinderopvang uit op 2.868 kinderopvanglocaties (38% van de kinderopvanglocaties in het werkgebied van deze bibliotheken).
- *BoekStartcoach*: 54% van de bibliotheken zet in totaal 177 BoekStartcoaches in op 331 consultatiebureaus.
- *De Bibliotheek op school po*: 99% van de bibliotheken voert de Bibliotheek *op school po* uit op 3.670 basisscholen (61% van de basisscholen in het werkgebied van deze bibliotheken).
- *De Bibliotheek op school vo*: 77% van de bibliotheken voert de Bibliotheek *op school vo* (voornamelijk vmbo) uit op 322 vo-scholen (25% van de vo-scholen in het werkgebied van deze bibliotheken).

2. Positie in het bestel en financieel kader

Als ondersteunende instelling voor leesbevordering en literatuureducatie in de culturele basisinfrastructuur (BIS) ontvangt Stichting Lezen middelen uit de cultuurbegroting van het ministerie van OCW. Deze basisfinanciering benutte Stichting Lezen in 2024 voor haar kerntaken zoals beschreven in het activiteitenplan 2021-2024:

- zorgen voor een solide kennisbasis,
- verrijken van de leesomgeving,
- bijdragen aan competente leesbevorderaars en
- verbreden van het leesoffensief en versterken van de leesbevordering.

Net als in de afgelopen jaren ontving Stichting Lezen in 2024 ook middelen uit het Actieprogramma Tel mee met Taal ter voorkoming en bestrijding van laaggeletterdheid. In dat kader leveren we een bijdrage aan BoekStart (mede gericht op taalarme gezinnen), de Bibliotheek *op school* en leesbevorderingsnetwerken. Dit zijn stuk voor stuk onderdelen van het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen, dat loopt van 2020 tot en met 2024. De bijdrage voor de gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid werd verstrekt in de vorm van een afzonderlijke projectsubsidie. In 2023 kwam daarnaast tot onze grote vreugde voor de komende drie jaar nog € 73,9 miljoen extra uit het Masterplan basisvaardigheden beschikbaar. Hiermee kunnen we de komende jaren BoekStart en de Bibliotheek *op school* substantieel uitbreiden naar een groot aantal nieuwe school- en kinderopvanglocaties. Ook kunnen we doorontwikkelen op locaties die al met deze aanpakken werken.

2.2 Financiën 2024 en toekomstverwachting

Voor 2024 is het resultaat € -162.713, waar er € -502.028 begroot was. We sluiten de BIS periode 2021-2024 af en moeten constateren dat de achterstand in bestedingen na de Coronapandemie niet is ingelopen. De realisatie versus begroting wijkt in 2024 sterk af door de extra middelen van € 22,9 miljoen uit het Masterplan Basisvaardigheden; deze waren niet opgenomen in de oorspronkelijke begroting. Met een flink aantal personele wisselingen waaronder op de positie van de directeur-bestuurder heeft de organisatie de handen vol gehad aan het reguliere programma en de inzet voor de Masterplan Basisvaardigheden. Met de huidige personele bezetting op orde is Stichting Lezen voornemens de resterende € 244.206 in de komende nieuwe BIS periode alsnog in te zetten voor haar doelstellingen. De BIS subsidie voor 2025-2028 is toegekend aan Stichting Lezen. De algemene reserve is toegenomen met

€ 103.715 zijnde de helft van de rentebaten van € 207.430. De andere helft is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Leescoalitie.

2.3 Realisatie 2024 versus begroting 2024

Baten

- De eigen inkomsten zijn € 137.657 hoger door hogere inkomsten van congressen en webinars en niet-begrote bijdragen van De Versterking en Fonds 21.
- De loon- en prijsbijstelling voor 2024 bedroeg € 120.953; vooraf was hiermee geen rekening gehouden.
- Eind 2023 verleende OCW een projectsubsidie Extra cultuurmiddelen uit het coalitieakkoord 2023-2024 voor 2023 en 2024 van € 2,7 miljoen. Eind 2024 is daarvan € 1,2 miljoen niet besteed. OCW heeft uitstel verleend tot 31 december 2025.
- De projectsubsidie Masterplan basisvaardigheden Deel II 2023-2024 van € 23,1 miljoen is eind 2023 toegekend door OCW na het opstellen van de begroting 2024.

Lasten

- In de Activiteitenlasten personeel van de BIS en in de kosten van Kunst van Lezen/Tel mee met Taal zijn de extra kosten van nieuw personeel en inflatiecorrectie van 9,7% per 1 juli 2024 verwerkt. Dit veroorzaakt een groot deel van het verschil met de begroting van € 84.296. In de begroting was gerekend met een verhoging van 3,5% per 1 juli 2024.
- Er is dit jaar € 103.715 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Leescoalitie. Dit is de helft van de rentebaten van € 207.430. De Leescoalitie lanceerde de nieuwe campagne *Wie leest heeft een goed verhaal*. Deze is gefinancierd uit de extra middelen uit het coalitieakkoord en het Bestemmingsfonds Vriendenloterij.
- In de Materiële activiteitenlasten BIS zijn extern gefinancierde projecten opgenomen. Deze worden, als ze nog niet zijn toegekend, nooit begroot. De dit jaar gerealiseerde extern gefinancierde projecten kregen ondersteuning via o.a. de Versterking en Fonds21; de uitgaven hiervoor bedroegen in 2024 € 101.119.
- Aan de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid werd minder besteed dan begroot doordat de toekenningen aan gemeenten die oorspronkelijk in 2023 en 2024 begroot waren, volledig in 2023 zijn gedaan. Het geplande afsluitende congres vond niet plaats. De overgebleven subsidie mag in het eerste half jaar van 2025 besteed worden.
- De subsidie voor Kunst van Lezen - Tel mee met Taal van € 13,4 miljoen over de periode 2021-2024 is volledig ingezet. In 2024 zijn de kosten € 3.679.485, terwijl er € 3.412.182 begroot was. De overgebleven middelen van voorgaande jaren zijn alsnog ingezet in 2024.
- De extra middelen in het kader van het Masterplan basisvaardigheden Deel II, € 25,6 miljoen, zijn toegekend eind 2023 en waren niet opgenomen in de oorspronkelijke begroting van 2024. In 2024 is hiervan € 23,1 miljoen besteed.

- In 2023 verleende OCW een projectsubsidie Extra cultuurmiddelen uit het coalitieakkoord 2023-2024 voor 2023 en 2024 van € 2,7 miljoen. Daarvan werd in 2023 € 275.575 besteed en in 2024 € 1,3 miljoen. OCW heeft uitstel verleend zodat het resterende bedrag van € 1,1 miljoen in 2025 besteed kan worden.

2.4 Risico's met betrekking tot de continuïteit en maatregelen om de risico's af te dekken.

De BIS-financiering is sinds jaar en dag onze financiële basis. In vergelijking met de tijdelijke middelen die we uit andere bronnen dan de cultuurbegroting ontvangen voor Kunst van Lezen, is die basis bescheiden. De extra middelen die we ontvingen, waren dan ook zeer welkom. Het ging daarbij om middelen vanuit het Coalitieakkoord in 2023 en 2024 voor versterking van het kenniscentrum en van onze rol in de BIS en in de Leescoalitie, en om de verhoging van de BIS-subsidie voor de periode 2025-2028. Dankzij onze vanuit de BIS gefinancierde functies kunnen we Kunst van Lezen inhoudelijk stevig neerzetten en is het programma van meet af aan goed ingebed in het letterenveld en de bibliotheeksector.

Leesbevordering en literatuureducatie worden gevoed door en vinden plaats in zowel een culturele als een onderwijscontext. Financiering en sturing vanuit zowel cultuur- als onderwijsbeleid is daarom wenselijk. Stichting Lezen pleit hier al jaren voor. We zouden graag zien dat OCW vanuit zowel de onderwijs- als de cultuurverantwoordelijkheid de komende jaren een langjarig, samenhangend en structureel leesbevorderingsbeleid ontwikkelt met een bijbehorende financieringsparagraaf. Daaraan levert Stichting Lezen graag een bijdrage.

Jaarlijks wordt de risico-analyse bijgesteld en doorgenomen door directie en MT en daarna voorgelegd aan de raad van toezicht.

2.5 Randvoorwaarden

Van Stichting Lezen wordt veel verwacht. Voor ons en voor onze subsidiegevers is het van belang om onder ogen te zien dat leesbevordering een zaak is van velen. Voor het behalen van onze doelen zijn wij afhankelijk van anderen. De belangrijkste randvoorwaarden die omwille van het optimaal effectief opereren van Stichting Lezen vervuld zouden moeten worden, zijn:

- Kerndoelen in het hele onderwijs van 0 tot 20 jaar die verplichten tot effectief, kennisrijk leesonderwijs met focus op begrip; leerlingen en studenten worden daarop getoetst worden en de onderwijsinspectie ziet daarop toe.
- Bestuurders en beslissers in het onderwijs, de kinderopvang en de jeugdgezondheidszorg die de keuze maken om van leesbevordering en literatuureducatie topprioriteit te maken, de daarvoor benodigde maatregelen te treffen en de bijbehorende voorzieningen in te richten.
- Duurzame structurele financiering vanuit het ministerie van OCW van (de voorzieningen voor) leesbevordering en literatuureducatie, zodat de programma's BoekStart en de Bibliotheek *op school* bestendig kunnen worden en de infrastructuur en kwaliteit van leesbevordering gegarandeerd is.

3. Personeel en organisatie

3.1 Governance

Stichting Lezen hanteert een raad van toezichtmodel. De raad van toezicht is onafhankelijk en bestuurt op afstand. De uitvoering van de werkzaamheden was gedelegeerd aan directeur-bestuurder Gerlien van Dalen tot 1 oktober 2024. Vanaf die datum is Tamar van Gelder als directeur-bestuurder in functie. Taken en bevoegdheden zijn formeel vastgelegd in afzonderlijke reglementen voor de raad van toezicht en voor de directie. De directeur-bestuurder treedt op als bevoegd gezag. Zij is belast met het besturen van de stichting en het beheer van het vermogen daarvan, waaronder het beslissen over projectbijdragen. De directeur-bestuurder vertegenwoordigt de stichting en heeft de dagelijkse leiding over het bureau. Zij legt inhoudelijk verantwoording af aan de raad van toezicht. Financiële verantwoording en monitoring gebeurt door middel van rapportages aan de auditcommissie en bespreking van een *mid-term* review in de raad van toezicht.

De raad van toezicht is in het bijzonder verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken bij Stichting Lezen. De raad staat de directeur-bestuurder met advies terzijde. De samenstelling en werkzaamheden van de raad worden separaat toegelicht in het verslag van de raad van toezicht.

Governance Code Cultuur

Stichting Lezen onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur en heeft die verwerkt in haar reglementen. Integriteit binnen de hele organisatie is, zoals deze code voorschrijft, verankerd in onze werkwijze. Bij betalingen hanteert de Stichting een vierogenprincipe: er zijn twee medewerkers met verschillende taken en twee autorisaties nodig om een betaling te kunnen uitvoeren.

De functies en nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht en de directeur-bestuurder staan in het jaarverslag en op de website van de stichting vermeld. In 2024 had directeur-bestuurder Gerlien van Dalen tot 1 augustus 2024 de nevenfunctie van vicevoorzitter en penningmeester van EURead.

Code Diversiteit en inclusie

Er is binnen de organisatie veel draagvlak voor en bewustzijn van het belang van inclusie. We onderschrijven de Code Diversiteit en Inclusie. We werkten in 2024 langs allerlei lijnen om de code ook daadwerkelijk invulling te geven. De interne werkgroep CodeDi vervulde daarbij een waardevolle rol. Deze organiseerde verschillende kennisbijeenkomsten. De werkgroep kwam in 2024 vier keer bij elkaar om plannen uit te werken voor de vier P's: Programma, Partners, Publiek en Personeel. Stichting Lezen ontwikkelt een meetlat Diversiteit & Inclusie waarlangs alle activiteiten van Stichting Lezen worden gelegd, zodat er altijd aandacht is voor dit onderwerp in alles wat we doen.

De inspanningen op de P van programma zijn duidelijk zichtbaar in de aard en inhoud van onze activiteiten, projecten en onderzoeken, zoals blijkt uit ons jaarverslag. Het inzicht dat meertaligheid een positieve invloed kan hebben op de taalontwikkeling van (jonge) kinderen, was de afgelopen jaren aanleiding om daar in onze programma's en activiteiten meer aandacht aan te geven en gebruik van te maken. In 2024 besloten we om ons congres Lezen Centraal in 2025 te wijden aan meertaligheid. Ons netwerk op het gebied van meertaligheid is het afgelopen jaar verder uitgebreid, mede dankzij de inzet van de werkgroep meertaligheid die we daarvoor hebben ingesteld. Stichting Lezen integreert

meertaligheid in zoveel mogelijk van haar producten en communicatie, bijvoorbeeld op de doelgroepwebsites lezeninhetpo.nl en lezeninhetvo.nl. De kennis over meertaligheid is ook zeer waardevol voor de pilot de Bibliotheek op school nieuwkomersonderwijs en in de samenwerking met Caribisch Nederland.

Een groot deel van ons werk stond zoals altijd in het teken van kansengelijkheid. We maakten ons sterk voor de bekendheid van cultureel diverse kinderboeken en voor een boekenaanbod waarin kinderen met verschillende achtergronden en identiteiten zich kunnen herkennen.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen onze informatie kan bekijken en gebruiken. Daarom besteedden wij veel aandacht aan de digitale toegankelijkheid van onze websites. De procedure voor het verkrijgen van een Toegankelijkheidsverklaring voor de corporate website lezen.nl is al enige tijd geleden in gang gezet. Dit is een ingewikkeld en langdurig proces, dat aan onze kant vertraging heeft opgelopen door personeelwisselingen. Ook voor de doelgroepwebsites is het streven om een Toegankelijkheidsverklaring te verkrijgen.

Bij en voor dit alles werken we samen met een steeds diverser pallet aan partners en met dit alles zijn we steeds beter in staat om een divers publiek te bereiken. Voor dat laatste zijn uiteraard vooral onze vele activiteiten in het onderwijs van groot belang. Daarmee bereiken we alle kinderen en jongeren in Nederland.

We zagen ook de vraag onder ogen hoe we als team diverser en inclusiever kunnen worden. Bij de werving van nieuwe medewerkers maken we gebruik van Colourful Jobs. Bij het opstellen van de vacatureteksten wordt met het oog op diversiteit en inclusie een extra tekstcontrole uitgevoerd. Medewerkers bezoeken gezamenlijk tentoonstellingen die met andere ogen naar de wereld doen kijken. Ook de Leesclub van Stichting Lezen draagt bij aan bewustwording van en oog voor het belang van inclusiviteit. Vier à vijf keer per jaar gaan collega's die willen en kunnen met elkaar in gesprek over een boek waarin een thema centraal staat dat te maken heeft met de verschillende identiteiten van mensen, zoals etniciteit, religie, gender of leven met een beperking. Dit levert nieuwe inzichten op, leidt tot mooie, verdiepende gesprekken en collega's leren elkaar beter kennen.

Sociale Veiligheid

We willen dat iedereen zich welkom en thuis voelt in onze organisatie. We vinden het belangrijk dat elke collega zich vrij en veilig voelt om standpunten in te nemen en zichzelf te zijn. We werkten daaraan met behulp van Deep Democracy, een gespreksmethode die erop is gericht om alle stemmen te horen, goed naar elkaar te luisteren en gedragen besluiten te nemen. In aansluiting op de training Deep Democracy hebben alle medewerkers een feedbacktraining gevolgd, om op een veilige manier feedback te kunnen geven en ontvangen.

Het MT bespreekt ieder kwartaal de cultuur op de werkvloer.

Er is een handboek personeel met daarin de klokkenluidersregeling en het protocol ongewenst gedrag. Sinds 2023 werken we met een externe vertrouwenspersoon. Deze werkt ook voor het Letterenfonds en De Schrijverscentrale. De vertrouwenspersoon is in 2024 niet ingeschakeld.

Digitale transformatie

In het kader van de aanvraag van de BIS-subsidie voor de periode 2025-2028 vroeg het ministerie van OCW om te reflecteren op onze digitale strategie. Een digitale strategie maakt organisaties weerbaar en wendbaar. Digitale innovaties kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan nieuwe wegenen aan maatschappelijke

betekenis en toegankelijkheid en een gezonde bedrijfsvoering. Stichting Lezen deed daarom in 2024 de Digitale Transformatie Scan. Daaruit bleek dat we lerend zijn. We ontwikkelen vaardigheden en doen kennis op over digitalisering en nieuwe technologie op verschillende terreinen. Vanuit het beeld dat deze scan opleverde, stellen we onszelf doelen voor de toekomst en richten we waar nodig onze organisatie daar verder op in.

Fair Practice code

Stichting Lezen onderschrijft de Fair Practice Code van harte. We zijn aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en richten ons naar de loonschalen en periodieken van de CAO Rijk. Iedereen die we inzetten voor expertmeetings, congressen of andere activiteiten ontvangt een passende honorering. Auteurs nodigen we uit via De Schrijverscentrale, die eerlijke en transparante afspraken hanteert over de tarieven voor schrijversoptredens.

Auteursrecht vinden we een belangrijk aspect van fair practice. Voor het gebruik van tekstfragmenten in publicaties dragen we een auteursrechtvergoeding af conform de bloemlezingrichtlijn die de Auteursbond, de GAU en de MEVW zijn overeengekomen. Met tekstschrijvers en vormgevers maken we marktconforme afspraken over de hoogte van de vergoeding voor hun werkzaamheden. Sinds 2022 is er een oplossing voor de auteursrechtenafdracht over uitleningen van (papieren) boeken binnen de Bibliotheek op school.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Stichting Lezen werkt aan een strategie voor milieu- en arbo-aspecten. We verwachten deze in 2025 af te ronden. Stichting Lezen heeft zich ten doel gesteld om deze aspecten te verwerken in duurzaamheidsbeleid. Nu al reizen medewerkers in principe met het OV, en is thuiswerken een vanzelfsprekendheid. Zaken als minder printen en meer digitaal werken zijn in een stroomversnelling gekomen. Bij vervanging van kantoorinventaris kiezen wij voor duurzaam gefabriceerd meubilair. Ook bij de aanschaf van etenswaren en dranken staan duurzame oorsprong en productie voorop.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

KPMG heeft in 2021 als pro-bono-opdracht een privacy-volwassenheidsmeting voor Stichting Lezen uitgevoerd. De conclusie luidde: Stichting Lezen is op de goede weg, maar kan op een aantal punten nog verbeteringen aanbrengen, onder andere in het privacy-bewustzijn bij de medewerkers. Wij laten ons op dit terrein bijstaan door een externe AVG-expert.

3.2 Personeel en organisatie

Dagelijkse leiding

Directeur-bestuurder Gerlien van Dalen werd per 1 oktober 2024 opgevolgd door Tamar van Gelder. Het managementteam bestond verder uit Martijn Nicolaas (teamleider specialisten), Adriaan Langendonk (manager leesbevorderingsprogramma's Kunst van Lezen) en Mark van Kampen (teamleider bedrijfsvoering).

HR-voorzieningen

Stichting Lezen is aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en volgt de geldende loonschalen en periodieken van de CAO Rijk.

Ook in 2024 werd gebruik gemaakt van een digitaal uren- en verlofregistratiesysteem, vooral om de werkzaamheden voor de diverse extern gefinancierde projecten binnen Stichting Lezen en Kunst van Lezen inzichtelijk te maken.

Voor verzuimregistratie maakten we gebruik van de diensten van Zorg van de Zaak Netwerk. Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2024 5,7%. Dat is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van 2023 (8,3%).

Sinds de overgang naar de cloud bij Constant IT in 2023 hebben we goede digitale faciliteiten voor thuiswerken. In 2024 hebben we opnieuw investeringen gedaan om het kantoor beter geschikt te maken voor hybride werken en vergaderen. Zo zijn er onder andere een aantal vergadercabines aangeschaft.

Formatie

De formatie van Stichting Lezen had eind 2024 een omvang van 23,4 fte (in 2023 20,8 fte). Daarvan werd 3,3 fte bezet door mensen met een tijdelijk contract (in 2023 0,6 fte) en 1,8 fte werd ingehuurd. Van de personeelslasten kwam 60% voor rekening van Stichting Lezen en 40% voor rekening van Kunst van Lezen. Eind van het jaar is er een vacature ontstaan voor 0,8 fte bij de afdeling Communicatie door het vertrek van de Communicatiespecialist programma leesbevordering.

De medewerkers van Stichting Lezen zijn voornamelijk inhoudelijk specialisten in taal- en leesbevordering, onderwijs, onderzoek en communicatie. Vanwege de extra middelen voor uitbreiding van BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school* werden de ondersteunende functies op het gebied van (financiële) administratie en communicatie versterkt.

In 2024 was niet alleen op de post van directeur-bestuurder sprake van een personeelswisseling. Anne Borgdorff ging eind mei uit dienst. Alix Wassing verliet Stichting Lezen per eind juli. Mehmet Doganc vertrok begin september. Roos Wolters verliet de organisatie in oktober, na een ziekteperiode van 2 jaar. Eind december namen we afscheid van Inger Bos.

Ineke de Roo trad per 1 april in dienst als specialist mbo/vmbo/pro. Nadine Pinto Scholtbach kwam per 1 juni het secretariaat versterken. Tannaz Gakwisi ging per 1 september aan de slag als ondersteunend medewerker onderzoek.

Voor specialistische organisatorische werkzaamheden werkt de stichting met externe adviseurs. Zo werd in 2024 gebruikgemaakt van de diensten van Colourful People, Issuemakers en van bedrijfseconomisch adviesbureau Jac's den Boer & Vink. Daarnaast maakten we incidenteel gebruik van juridisch, strategisch en redactioneel advies.

B. Raad van toezicht verslag

Samenstelling

De raad van toezicht bestaat uit ten minste drie en ten hoogste zeven leden. Met inachtneming van de Code Governance Cultuur en de Code Culturele Diversiteit wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling (man-vrouwverhouding, culturele achtergrond en leeftijdsopbouw). Leden moeten onafhankelijk en kritisch kunnen opereren en een relevant netwerk en/of specifieke deskundigheid hebben op de volgende terreinen:

- (lokale) politiek/bestuur
- leesbevordering/literatuureducatie
- boekenvak/bibliotheekbranche
- (nieuwe) media
- juridische zaken
- personeelszaken
- onderwijs
- financiën/risicobeheersing/rapportage
- ondernemerschap/commercie/sponsoring en fondsenwerving
- werkgeverschap/management
- onderzoek

Op elk van deze gebieden is minimaal één lid deskundig. In de praktijk is er sprake van overlap.

In 2024 vonden er geen wijzigingen plaats in de samenstelling van de raad van toezicht. Voorzitter Merel van Vroonhoven had in oktober moeten worden herbenoemd voor een tweede termijn. Per abuis is dat niet gebeurd. Begin 2025 is dat alsnog geregeld.

In verband met de aflopende termijn van Maarten Asscher en het aangekondigde vertrek van Shay Kreuger gaven we Colourful People de opdracht om een wervingsprocedure voor nieuwe leden te starten. De twee nieuwe leden van de raad van toezicht, Samia Guessabi-Colombijn en Franc Weerwind, treden aan per 1 januari 2025.

De auditcommissie werd gevormd door Jeroen Smakman (voorzitter) en Eppo van Nispen tot Sevenaer. Deze commissie doet voorwerk voor het beoordelen van de financiële verslaglegging en van de projecten en risico's op het gebied van financiën, vastgoed, ICT en informatievoorziening, interne beheersing en compliance. Op al die gebieden adviseert zij de raad van toezicht.

Overzicht leden raad van toezicht eind 2024

	Datum aanstelling	Datum (beoogde) herbenoeming	Geplande datum aftreden
Merel van Vroonhoven, voorzitter Maatschappelijk actief als leraar; overige nevenfuncties columnist de Volkskrant, lid raad van toezicht Het Nationale Theater	9/10/2020	9/10/2024	9/10/2028
Jeroen Smakman, voorzitter auditcomm. Maatschappelijk actief als directeur Triodos Bank; overige nevenfuncties lid raad van toezicht Bibliotheek IJmond Noord, lid raad van toezicht Stichting Landgoed De Reehorst, bestuurslid Triodos SICAV, Luxemburg	1/9/2023	1/9/2027	
Maarten Asscher Maatschappelijk actief als schrijver en vertaler; overige nevenfuncties bestuurslid Stichting Praemium Erasmianum, voorzitter Stichting Frans Kellendonk Fonds, bestuurslid Stichting Leerstoel Nederlands Klassiek Verbond	1/7/2020	1/7/2024	1/1/2025
Shay Kreuger Maatschappelijk actief als journalist, radio- producer, presentator, documentairemaker, docent Hogeschool Rotterdam - RAC	1/3/2018	1/3/2022	1/1/2025
Marieke Schoenmakers Maatschappelijk actief als trajectbegeleider Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF; overige nevenfuncties lid raad van toezicht Het Cultuurfonds.	1/10/2023	1/10/2027	
Eppo van Nispen tot Sevenaer Maatschappelijk actief als directeur Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid; overige nevenfuncties voorzitter bestuur Netwerk Digitaal Erfgoed, lid OnderwijsAdviesRaad MIC Hogeschool van Amsterdam, bestuurslid Ridderschap van Gelderland, lid raad van advies UvA faculteit Geesteswetenschappen, lid Cyber Security Raad. Lid raad van toezicht VSB fonds, voorzitter ECP, lid raad van toezicht De Oostkerk, voorzitter Stuurgroep Mediawijsheid	1/1/2019	1/1/2023	1/1/2027

Vergaderingen

De raad van toezicht kwam in 2024 vier keer in reguliere vergaderingen bijeen. Begin januari en eind maart volgden nog twee extra online vergaderingen. De meeste leden waren hierbij aanwezig. Alle voor de continuïteit van het werk van Stichting Lezen belangrijke ontwikkelingen en stukken zijn in deze vergaderingen besproken, waaronder:

- activiteitenplan 2025-2028
- werving nieuwe directeur-bestuurder
- werving nieuwe rvt-leden
- landelijke beleidsontwikkelingen
- ontwikkelingen rond leesbevordering en leesbeleid, waaronder de extra middelen uit het Masterplan basisvaardigheden
- code governance cultuur
- renumerationcommissie
- protocol ongewenst gedrag
- risicoanalyse wetenschappelijke advies raad
- organisatieontwikkelingen
- financiële zaken
- personele zaken, waaronder de werving van meer divers personeel
- organisatie afscheid directeur-bestuurder Gerlien van Dalen
- zelfevaluatie rvt

Aan het eind van het eerste halfjaar boog de raad zich over de prognoses voor het tweede halfjaar in relatie tot de begroting. De begroting 2025 werd voorbereidend besproken in de auditcommissie en door de raad van toezicht vastgesteld in november 2024. Daarnaast vond op diverse punten bilateraal overleg plaats.

WNT-verantwoording

Gerlien van Dalen was tot 1 oktober 2024 de directeur-bestuurder van Stichting Lezen. Vanaf 1 oktober 2024 heeft Tamar van Gelder deze functie overgenomen. De voorzitter van de raad van toezicht voert samen met een raadslid jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder. De beloning van de directie blijft ruim beneden de WNT-norm.

Er geldt een vacatieregeling voor de raad van toezicht. We volgen de algemene bezoldiging Rijk Beloning beleidsbepalers ANBI, zoals beschreven door de belastingdienst. Een overzicht van de omvang van de beloning van de directeur-bestuurder en de bezoldiging van de raad van toezicht is opgenomen in de WNT-verantwoording in de jaarrekening 2024.

Reflecties raad van toezicht

De raad van toezicht heeft waardering voor wat er is bereikt en voor de inzet van de organisatie in 2024. Hij constateert dat de formele en informele interactie goed verloopt. De financiële risico's zijn goed in kaart en er is sprake van een efficiënte en effectieve organisatiestructuur.

De raad heeft kennisgenomen van het bestuursverslag en constateert dat er een indrukwekkend aantal activiteiten op veel verschillende gebieden is uitgevoerd en dat de middelen en werkzaamheden van de stichting in 2024 zeer sterk zijn toegenomen. De stichting is ondernemend en stelt zich actief op in projecten en samenwerkingen, zowel nationaal als internationaal. De beleidsvoornemens 2021-2024 en

de invulling en uitbreiding van het programma Kunst van Lezen en het Masterplan Basisvaardigheden, kregen in 2024 goed vorm.

In 2024 verscheen een aantal rapporten die opnieuw afnemende leesvaardigheid en leesmotivatie duidelijk maakten. De raad van toezicht onderkent het belang van aansluiting van leesbevordering bij het onderwijs, en onderschrijft de koers richting onderwijs die de stichting de afgelopen jaren heeft ingezet: als kennis- en expertisecentrum kennis toegankelijk maken voor het onderwijs en het tonen van best practices.

De raad van toezicht heeft bewondering en waardering voor de flexibiliteit, creativiteit en inzet die het team van Stichting Lezen dit jaar heeft laten zien en voor het feit dat alle prestatie-indicatoren ruimschoots zijn gehaald. Met haar grote landelijke leesbevorderingscampagnes en projecten bereikt Stichting Lezen een nog steeds groeiende en in toenemende mate diverse doelgroep van kinderen en jongeren en hun begeleiders.

De raad waardeert het dat de stichting een leidende rol neemt als voorzitter van de Leescoalitie, bovenop het toch al grote en gevarieerde pakket aan taken en verantwoordelijkheden binnen de BIS en als trekker van Kunst van Lezen.

De raad van toezicht hecht eraan op deze plaats de vorige en huidige directeur-bestuurder en alle medewerkers van de Stichting Lezen van harte te bedanken voor hun niet aflatende, professionele en energieke inzet voor de missie van Stichting Lezen, die onverkort van cruciaal maatschappelijk belang is.

De directeur-bestuurder en de raad van toezicht hebben de jaarrekening vastgesteld en goedgekeurd in de Raad van Toezicht vergadering van 11 april 2025 te Amsterdam.

Tamar van Gelder
directeur-bestuurder

Merel van Vroonhoven
voorzitter

Jeroen Smakman
voorzitter auditcommissie

Marieke Schoenmaker
algemeen lid

Samia Guessabi-Colombijn
algemeen lid

Franc Weerwind
algemeen lid

Eppo van Nispen tot Sevenaer
lid auditcommissie

C. Balans (na verwerking resultaat)

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
1. - Materiële vaste activa	66.393	82.710
Totale vaste activa	66.393	82.710
Vlottende activa		
2. - Vorderingen	788.179	480.862
3. - Liquide middelen	16.604.617	15.439.987
Totaal vlottende activa	17.392.796	15.920.849
Totaal activa	17.459.189	16.003.559
PASSIVA		
Eigen vermogen		
4. - Algemene reserve	556.697	452.982
5. - Bestemmingsreserve subsidie OCW BIS 2021-2024	244.206	459.647
6. - Bestemmingsfonds Tante Anne fonds	501.351	522.719
7. - Bestemmingsfonds Vriendenloterij	-	133.334
8. - Bestemmingsreserve Leescoalitie	346.399	242.684
Totaal eigen vermogen	1.648.653	1.811.366
Kortlopende schulden		
9. - Projecten nog te betalen	381.922	254.995
10. - Projecten nog te betalen Kunst van Lezen	505.265	558.671
11. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen TmmT	-	329.485
12a. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG I	118.452	-
12b. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG II	48.900	-
13a. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV I 2022-2023	136.743	255.604
13b. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV II 2023-2024	2.534.781	10.680.263
13c. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV II 2024-2025	10.171.388	-
14. - Vooruit ontvangen OCW Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024	1.160.244	1.337.925
15. - Overige schulden en overlopende passiva	752.841	775.250
Totaal kortlopende schulden	15.810.536	14.192.193
Totaal passiva	17.459.189	16.003.559

D. Staat van baten en lasten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroting 2023
	€	€	€	€
BATEN				
<i>Opbrengsten</i>				
16. Eigen inkomsten	418.569	317.450	351.350	276.100
17. Inkomsten Kunst van Lezen TmmT	36.538	-	44.177	-
<i>Totaal opbrengsten</i>	<u>455.107</u>	<u>317.450</u>	<u>395.527</u>	<u>276.100</u>
<i>Subsidie BIS</i>				
Structurele subsidie OCW BIS 147783/25096854	2.479.129	2.358.176	2.358.176	2.212.461
<i>Overige niet-structurele subsidies</i>				
Subsidie Min OCW Kunst van Lezen (TmmT) B26345733 Z176048 VP560084265	3.679.485	3.412.182	3.530.049	3.534.000
Subsidie Min OCW Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024 B42065326 Z1453587 VP560167330	1.277.681	-	275.575	-
Subsidie Min OCW Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid (GGG) Z158658 VP560072585	-32.064 *	258.979	431.571	207.033
Subsidie Min OCW Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid (GGG II) Z1497592 VP560178246	212.400	-	-	-
Subsidie Min OCW Masterplan Boekstart en dBos PO en VMBO 34798461 - deel I	118.862	205.924	12.619.599	-
Subsidie Min OCW Masterplan Basisvaardigheden Leesbevordering 41276437 - deel II	23.102.149	-	3.070	-
<i>Totaal overige niet-structurele subsidies</i>	<u>28.358.513</u>	<u>3.877.085</u>	<u>16.859.864</u>	<u>3.741.033</u>
Rentebaten	<u>207.430</u>	<u>15.000</u>	<u>85.036</u>	<u>-</u>
Totaal baten	<u>31.500.179</u>	<u>6.567.711</u>	<u>19.698.603</u>	<u>6.229.594</u>

* Betreft correctie 2023.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroting 2023
	€	€	€	€
LASTEN				
<i>A. Beheerlasten</i>				
18. Beheerlasten personeel BIS	572.811	619.485	390.791	399.000
20. Beheerlasten materieel BIS	273.565	258.485	261.206	230.087
21. Beheerlasten personeel KvL	1.279.062	1.099.000	1.023.364	974.000
21. Beheerlasten materieel KvL	156.051	191.000	184.618	262.500
Totaal beheerlasten	2.281.489	2.167.970	1.859.979	1.865.587
<i>B. Activiteitenlasten personeel</i>				
19. Personeelslasten activiteiten BIS	764.296	680.000	631.206	568.000
22a. Personeelslasten KvL - GGG I	103.808	57.500	85.963	56.960
23a. Personeelslasten KvL - MBV I	54.166	-	80.733	-
23b. Personeelslasten KvL - MBV II	129.323	-	3.070	-
24. Personeelslasten Extra midd. coalitieakk. '23-'24	325.514	-	267.494	164.000
Totaal activiteitenlasten personeel	1.377.107	737.500	1.068.466	788.960
<i>C. Activiteitenlasten materieel</i>				
Projectbijdragen aan derden BIS	590.791	1.573.650	508.822	1.275.775
Projectlasten eigen projecten materieel BIS	947.739		855.643	
21. Activiteitenlasten materieel KvL - TmmT	2.280.910	2.122.182	2.366.244	2.297.500
22a. Activiteitenlasten materieel KvL - GGG I	-135.871 *	201.479	345.608	150.073
22b. Activiteitenlasten materieel KvL - GGG II	212.400	-	-	-
23a. Activiteitenlasten materieel KvL - MBV I	64.696	205.924	12.538.866	-
23b. Activiteitenlasten materieel KvL - MBV II '23-'24	22.972.826	-	-	-
24. Materiële lasten Extra midd. coalitieakk. '23-'24	1.085.501	-	8.081	67.500
Materiële lasten Tante Anne fonds	21.368	61.034	50.179	68.590
Totaal activiteitenlasten materieel	28.040.360	4.164.269	16.673.443	3.859.438
<i>Vervallen bijdrageverplichtingen</i>	-36.064	-	-1.704	-
Totaal activiteitenlasten materieel	28.004.296	4.164.269	16.671.739	3.859.438
Totaal lasten	31.662.892	7.069.739	19.600.184	6.513.985
Exploitatieresultaat boekjaar	-162.713	-502.028	98.419	-284.391
Verdeling exploitatieresultaat				
- Algemene reserve	103.715	-96.959	85.036	8.687
- Bestemmingsreserve OCW BIS 2021-2024	-215.441	-344.035	63.562	-18.421
- Bestemmingsfonds Tante Anne fonds	-21.368	-61.034	-50.179	-63.000
- Bestemmingsfonds Vriendenloterij	-133.334	-	-	-84.336
- Bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering	-	-	-	-59.440
- Bestemmingsreserve Leescoalitie	103.715	-	-	-67.881
Totaal	-162.713	-502.028	98.419	-284.391

* Betreft correctie 2023.

E. Algemene toelichting

Toelichting algemeen

Voor een beschrijving van de belangrijkste activiteiten van de stichting wordt verwezen naar het bestuursverslag.

De jaarrekening is opgesteld conform de standaarden zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' *alsmede in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024*, de relevante bepalingen zoals opgenomen in diverse verlengingsbeschikkingen van het Ministerie van OCW en de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en de semipublieke sector.

Gezien de specifieke behandeling en verwerkingswijze van projectbijdragen door Stichting Lezen verstrekt het opnemen van een kasstroomoverzicht geen aanvullend inzicht. Derhalve is geen kasstroomoverzicht in de jaarrekening opgenomen.

Grondslagen van waardering

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van de stichting zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn, voor zover van toepassing, opgenomen in de relevante paragrafen. Werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van gemaakte schattingen.

Stelselwijzigingen

In het boekjaar 2024 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Functionele valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waar de bedrijfsactiviteiten plaatsvinden (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's. Dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Lezen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Investerings lager dan € 1.000 worden niet afgeschreven. De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Stichting Lezen beschikt alleen over primaire financiële instrumenten.

Overige activa en passiva

Alle posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is het saldo van baten en lasten als gevolg van de toekenning van projectgelden, van de bureauvoering van de stichting en de baten en lasten voortvloeiende uit de door haarzelf uitgevoerde projecten. De baten uit nalatenschappen worden in het jaar verantwoord waarin een redelijke mate van zekerheid bestaat over de omvang ervan.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar en de activiteiten waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Projecten van derden en eigen projecten worden verantwoord in het jaar van toekenning. Resultaten op projecten worden verantwoord in het jaar van afrekening.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

F. Toelichting op de balans

	<u>Computers</u>	<u>Inventaris</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€
1. <u>Materiële vaste activa</u>			
Boekwaarden per 1 januari 2024	50.417	32.293	82.710
Mutaties:			
- investeringen	-	12.704	12.704
- desinvesteringen	-	-9.627	-9.627
- afschrijvingen	-19.907	-9.114	-29.021
- afschrijvingen desinvesteringen	-	9.627	9.627
Boekwaarden per 31 december 2024	<u>30.510</u>	<u>35.883</u>	<u>66.393</u>

Bij de computers wordt elk jaar 33,3% van de aanschafwaarde afgeschreven; bij de inventaris wordt elk jaar 20% van de aanschafwaarde afgeschreven.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
2. <u>Vorderingen</u>		
Afrekeningen toekenningen Masterplan Basisvaardigheden (MBV) *	296.500	-
Afrekeningen toekenningen Kunst van Lezen *	18.211	39.076
Vooruitbetaalde kosten	234.175	141.631
Nog te ontvangen bijdragen De Versterking	97.250	42.087
Nog te ontvangen rente	56.256	0
Nog te ontvangen uitkering UWV	35.394	0
Nog te ontvangen bijdrage Fonds 21	25.000	25.000
Debiteuren	7.143	50.841
Nog te ontvangen bijdrage Taalunie	1.250	1.250
Depotbedrag PostNL	1.000	1.000
Nog te ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG	0	113.572
Nog te ontvangen bijdrage Nederlands Letterenfonds	6.418	5.287
Overige vorderingen	<u>9.582</u>	<u>61.118</u>
Totaal vorderingen	<u>788.179</u>	<u>480.862</u>

* Bij de aan derden toegekende projectgelden Kunst van Lezen en MBV wordt 100% van het toegekende bedrag bevoorschot. Bij afrekening van het project worden de eventueel niet volledige benutte toegekende middelen teruggevorderd.

- Nog te ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG

Stand 1 januari	-	-118.039
Ontvangen termijnen OCW	-	-199.960
Besteed in boekjaar (zie bijlage 2)	-	<u>431.571</u>
Stand 31 december	<u>-</u>	<u>113.572</u>

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
3. <u>Liquide middelen</u>		
ABN AMRO Loyaaldeposito	5.018.752	5.000.000
ABN AMRO Ondernemersdeposito	5.016.178	5.000.000
ABN AMRO Ondernemerstopdeposito	5.005.621	5.000.000
ABN AMRO Bestuurrekening	1.409.250	191.425
ING Bank	69.636	118.392
ABN AMRO Ondernemersrekening	84.453	114.394
ABN AMRO Bestuurrekening t.b.v. tijdschrift Lezen	727	15.776
	<u>16.604.617</u>	<u>15.439.987</u>

De banksaldi zijn direct opeisbaar.

Eigen vermogen

4. - Algemene reserve		
Stand per 1 januari	452.982	308.506
Overheveling van bestemmingsreserve Fonds Leesbevordering	-	59.440
Bestemming saldo boekjaar	<u>103.715</u>	<u>85.036</u>
Stand per 31 december	<u>556.697</u>	<u>452.982</u>

In 2022 heeft Stichting Lezen een risicoanalyse uitgevoerd inclusief een vertaalslag naar de omvang van de algemene reserve. Op grond van deze analyse, die in 2023 met de Raad van Toezicht besproken is, wordt de huidige omvang van de reserve toereikend geacht.

Vanaf 2023 is besloten om de in het boekjaar ontvangen rente toe te voegen aan de algemene reserve.

5. - Bestemmingsreserve subsidie OCW BIS 2021-2024		
Stand per 1 januari	459.647	396.085
Bestemming saldo boekjaar	<u>-215.441</u>	<u>63.562</u>
Stand per 31 december	<u>244.206</u>	<u>459.647</u>

6. - Bestemmingsfonds Tante Anne Fonds		
Stand per 1 januari	522.719	572.898
Bestemming saldo boekjaar	<u>-21.368</u>	<u>-50.179</u>
Stand per 31 december	<u>501.351</u>	<u>522.719</u>

Uit de nalatenschap van mevrouw Elema heeft Stichting Lezen een legaat van € 632.649 ontvangen. Conform het verzoek van mevrouw Elema wordt hiermee invulling gegeven aan haar wens om kinderen de magie van het lezen te laten ontdekken. De middelen worden vanaf 2021 ingezet om beginnende lezers kennis te laten maken met auteurs. Er zijn afspraken gemaakt met drie leesbevorderingsorganisaties om activiteiten uit te voeren passend bij de bestemming van het legaat.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
7. - Bestemmingsfonds Vriendenloterij		
Stand per 1 januari	133.334	133.334
Bestemming saldo boekjaar (bijlage 5)	<u>-133.334</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>133.334</u>

In 2019 ontving Stichting Lezen een gift van de Vriendenloterij ad. € 400.000 ten behoeve van drie Leescoalitiecampaagnes in de periode 2019-2024. Vanwege de bestedingsbeperking van deze gift is voor het nog niet bestede deel een bestemmingsfonds gevormd. In 2023 is besloten de campagne 2021-2023 te verlengen. In 2024 is het resterende saldo volledig besteed, zie bijlage 5 voor de specificatie.

8. - Bestemmingsreserve Leescoalitie		
Stand per 1 januari	242.684	242.684
Bestemming saldo boekjaar	<u>103.715</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>346.399</u>	<u>242.684</u>

De Leescoalitie is een samenwerkingsverband met Stichting CPNB, Koninklijke Bibliotheek (KB), Stichting Lezen & Schrijven, Het Nederlands Letterenfonds, Literatuurmuseum/ Kinderboekenmuseum, Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB), Taalunie, Stichting de Schoolschrijver en de Schrijverscentrale. Stichting Lezen is voorzitter en penvoerder van de Leescoalitie. Deze reserve kan worden ingezet voor Leescoalitie activiteiten.

9. <u>Projecten nog te betalen</u>		
Toekenningen voorgaande jaren afrekeningen	37.875	33.000
Toekenningen huidig boekjaar	212.693	87.675
Overige nog te betalen projectkosten	<u>131.354</u>	<u>134.320</u>
Totaal projecten nog te betalen	<u>381.922</u>	<u>254.995</u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden wordt 75% van het toegekende bedrag bevoorschot. Na afrekening van het project wordt de resterende 25% overgemaakt (mits de toegekende middelen volledig benut en verantwoord zijn).

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
10. <u>Projecten nog te betalen Kunst van Lezen</u>		
Toekenningen voorgaande jaren afrekeningen	27.118	5.169
Toekenningen huidige boekjaar	90.408	94.032
Overige projectkosten	<u>387.739</u>	<u>459.470</u>
Totaal projecten nog te betalen Kunst van Lezen	<u>505.265</u>	<u>558.671</u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden Kunst van Lezen wordt 100% van het toegekende bedrag bevoorschot. Bij afrekening van het project worden de eventueel niet volledige benutte toegekende middelen teruggevorderd.

11. Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen TmmT

Stand 1 januari	329.485	509.534
Saldo Kunst van Lezen huidig boekjaar (zie bijlage 1)	<u>-329.485</u>	<u>-180.049</u>
Stand 31 december	<u>-</u>	<u>329.485</u>

Voor 2021-2024 heeft het ministerie van OCW een subsidie verleend van in totaal € 13.400.000, derhalve € 3.350.000 per jaar (verplichtingennummer: 560084265). In 2021 tot en met 2024 is het totale subsidiebedrag ad € 13.400.000 besteed.

12a. Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG - I

Stand 1 januari	-113.572	-
Ontvangen termijnen OCW	199.960	-
Besteed in boekjaar (zie bijlage 2)	<u>32.064</u>	<u>-</u>
Stand 31 december	<u>118.452</u>	<u>-</u>

Aanvullend op de projectsubsidie van Kunst van Lezen heeft Stichting Lezen binnen Tel mee met Taal 2 een projectsubsidie ontvangen van het ministerie van OCW voor het creëren van een systeemaanpak bij gemeenten om taalarme gezinnen te helpen bij de lees/taalontwikkeling van de kinderen en basisvaardigheden van de ouders. De totale subsidie bedraagt € 999.800. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2024. Het ministerie van OCW is gevraagd om het niet bestede saldo 31-12-2024 ad € 118.451 in 2025 voor 30-06-2025 te mogen besteden. Zie bijlage 2.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
12b. <u>Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG - II</u>		
Stand 1 januari	-	-
Ontvangen termijnen OCW	261.300	-
Besteed in boekjaar (zie bijlage 2)	<u>-212.400</u>	<u>-</u>
Stand 31 december	<u>48.900</u>	<u>-</u>

Op 7 maart 2024 heeft het ministerie van OCW een aanvullende subsidie voor het project Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid 2024-2025 toegekend van in totaal € 500.000. De looptijd van dit project is 1 januari 2024 t/m 31 december 2025. Het nog niet bestede bedrag ad € 48.900 zal in 2025 besteed worden. Zie bijlage 3.

13a. <u>Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV I - schooljaar 2022/2023</u>		
Stand 1 januari	255.604	12.875.203
Ontvangen termijnen OCW	-	-
Besteed in boekjaar (zie bijlage 4)	<u>-118.861</u>	<u>-12.619.599</u>
Stand 31 december	<u>136.743</u>	<u>255.604</u>

Op 22 november 2022 heeft Stichting Lezen vanuit het Masterplan Basisvaardigheden een subsidie toegezegd gekregen van € 12.890.000 voor het Masterplan BoekStart, De Bibliotheek op school po en vmbo. De oorspronkelijke looptijd van dit project liep t/m 31 december 2022, inmiddels heeft OCenW deze looptijd verlengd t/m 31 december 2025. De middelen zijn op 6 december 2022 in zijn geheel ontvangen. Tot en met 2024 is er in totaal € 12.753.257 besteed, het restantbedrag van € 136.743 zal in 2025 worden besteed.

13b. <u>Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV II - schooljaar 2023/2024</u>		
Stand 1 januari	10.680.263	-
Ontvangen termijnen OCW	14.956.667	10.683.333
Besteed in boekjaar (zie bijlage 4)	<u>-23.102.149</u>	<u>-3.070</u>
Stand 31 december	<u>2.534.781</u>	<u>10.680.263</u>

Eind 2023 heeft stichting Lezen een (instellings)subsidie toegezegd gekregen van € 25.640.000 ten behoeve van het Masterplan Basisvaardigheden Leesbevordering. Deze activiteit kwalificeert als een dienst van algemeen economisch belang (DAEB). De middelen zijn inmiddels in zijn geheel ontvangen. Tot en met 2024 is ten laste van deze subsidie € 23.102.149 besteed. Het restantbedrag ad € 2.534.781 zal in 2025 worden besteed.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
13c. <u>Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV II - schooljaar 2024/2025</u>		
Stand 1 januari	-	-
Ontvangen termijnen OCW	10.171.388	-
Besteed in boekjaar (zie bijlage 4)	-	-
	<u>10.171.388</u>	<u>-</u>
Stand 31 december	<u>10.171.388</u>	<u>-</u>

In aanvulling op de verstrekte subsidie MBV II (schooljaren 2023/2024) heeft OCW op 12 juni 2024 (brief 45597698) het tweede deel van het meerjarenplan 2023-2026 toegekend. Met betrekking tot het schooljaar 2024/2025 heeft OCenW € 24.409.388 toegekend en voor het schooljaar 2025/2026 € 23.896.888. In september 2024 heeft het ministerie € 10.171.388 bevoorschot.

14. <u>Vooruit ontvangen subsidie Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024</u>		
Stand 1 januari	1.337.925	-
Ontvangen termijnen OCW	1.100.000	1.613.500
Besteed in boekjaar	-1.277.681	-275.575
	<u>1.160.244</u>	<u>1.337.925</u>
Stand 31 december	<u>1.160.244</u>	<u>1.337.925</u>

Op 17 november 2023 heeft Stichting Lezen van OCW een subsidie toegezegd gekregen van € 2.713.500. Dit betreft een verlening projectsubsidie extra middelen uit coalitieakkoord 2023-2024. Op 24 november 2023 is het eerste deel ad € 1.613.500 ontvangen, op 11 oktober 2024 is het laatste deel ontvangen. Tot en met 2024 is er in totaal € 1.553.256 besteed, het restantbedrag van € 1.160.244 zal in 2025 worden besteed. Het ministerie heeft met de brief van 12 december 2024 toestemming verleend om de activiteiten uiterlijk 31 december 2025 te verrichten.

15. <u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Crediteuren	421.623	363.915
Loonbelasting, pensioenlasten	200.931	184.284
Reservering vakantiedagen	25.730	55.349
Vooruitontvangen bedragen	63.120	81.218
Overige te betalen kosten	41.437	90.484
	<u>752.841</u>	<u>775.250</u>
Totaal overige schulden en overlopende passiva	<u>752.841</u>	<u>775.250</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Door het Ministerie van OCW is voor de BISperiode 2021-2024 een subsidie toegezegd van € 2.090.138 per jaar. Inclusief loon- en prijsbijstellingen bedraagt de subsidie voor 2024 € 2.479.129.

Aanvullend op de projectsubsidie van Kunst van Lezen heeft Stichting Lezen binnen Tel mee met Taal 2 een projectsubsidie ontvangen voor het creëren van een systeemaanpak bij gemeenten om taalarme gezinnen te helpen bij de lees/taalontwikkeling van de kinderen en basisvaardigheden ouders. Voor deze Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid bedraagt de subsidie € 999.800,00 voor de periode 2020-2024. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2024.

Aanvullend op de projectsubsidie voor de aanpak Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (GGG), heeft Stichting Lezen een projectsubsidie ontvangen om meer gemeenten te laten aansluiten bij deze aanpak om taalarme gezinnen te helpen bij de lees/taalontwikkeling van de kinderen en basisvaardigheden van de ouders. Voor deze extra impuls bedraagt de subsidie € 500.000 voor de periode 2024-2025. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2025.

In juni 2024 heeft Stichting Lezen de resterende instellingssubsidies kwalificerend als een dienst van algemeen economisch belang inzake het schooljaar 2024/2025 van € 24.409.388 en het schooljaar 2025/2026 van € 23.896.888 toegezegd gekregen ten behoeve van het Masterplan Basisvaardigheden Leesbevordering. Deze subsidie maakt deel uit van een aanvraag van in totaal € 73.946.276 voor de periode tot en met 31 juli 2026. In 2024 is een voorschot ad € 10.171.388 ontvangen inzake het schooljaar 2024/2025.

In november 2023 heeft Stichting Lezen een projectsubsidie extra middelen uit het coalitieakkoord 2023-2024 toegezegd gekregen. De subsidie bedraagt ten hoogste € 2.713.500 waarvan een bedrag van € 1.613.500 in 2023 en een bedrag van € 1.100.000 in 2024 ontvangen is. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2024. Met de brief van 12 december 2024 is OCW akkoord gegaan met een looptijd tot en met 31 december 2025.

Stichting Lezen verlengde op 1 mei 2021 haar huurovereenkomst in het Letterenhuis voor vijf jaar. De huurprijs per 1 mei 2021 van het gehuurde bedraagt op jaarbasis € 64.278 en wordt jaarlijks geïndexeerd. In boekjaar 2024 is in totaal € 91.737 ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

G. Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
16. <u>Eigen inkomsten</u>			
<i>Publieke inkomsten binnenland</i>			
- Nationale voorleeswedstrijd	123.880	122.500	96.828
- Congres Lezen Centraal	67.475	68.000	68.210
- Wetenschappelijk congres	16.290	10.000	30.652
	<u>207.645</u>	<u>200.500</u>	<u>195.690</u>
<i>Sponsoring</i>			
- Fonds 21 Boekenweek voor jongeren	25.000	-	22.921
- Nederlandse Boekenbon	9.500	9.500	11.009
- Bijdrage participanten Fonds Leesbevordering	5.200	5.200	5.200
- De Versterking	113.687	12.000	69.484
	<u>153.387</u>	<u>26.700</u>	<u>108.614</u>
<i>Overige inkomsten</i>			
- Tijdschrift Lezen	22.649	4.000	5.088
- Ned. Letterenfonds - Prentenboek van het jaar	7.500	-	-
- Brochures/onderzoekpublicaties/leenrechtgelden	5.519	2.000	2.025
- Ned. Letterenfonds - help! een verrassing	5.500	-	-
- Ned. Letterenfonds - kinderboekenambassadeur	6.418	8.000	5.287
- Inkomsten lezingen, presentaties e.d.	2.255	-	1.016
- Bijdrage partners Leescoalitie	-	75.000	-
- Provincie Fryslan - bijdrage inventarisatie	-	-	25.000
- Nederlandse Taalunie - bijdrage LezeninHAVO.nl	-	-	5.000
- CPNB - Boekenboost	-	-	2.630
- SLO bijdrage vmbo website	-	1.250	-
- Overige inkomsten	7.696	-	1.000
	<u>57.537</u>	<u>90.250</u>	<u>47.046</u>
Totaal eigen inkomsten	<u>418.569</u>	<u>317.450</u>	<u>351.350</u>
17. <u>Inkomsten Kunst van Lezen TmmT</u>			
- Seminar Over Boeken Gesproken	19.609		37.817
- Pabo congres Ruim baan	14.261		-
- Iedereen leest	2.200		-
- IFLA Satellite meeting	-		4.680
- Lustrum Open Boek	-		1.680
- Overige inkomsten	468		-
	<u>36.538</u>	-	<u>44.177</u>
Totaal inkomsten Kunst van Lezen TmmT	<u>36.538</u>	-	<u>44.177</u>

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
18. <u>Beheerlasten personeel BIS</u>			
Lonen en salarissen	350.851		280.171
Vakantiegelden	26.103		22.155
Voorziening vakantiedagen	15.360		25.214
Sociale lasten	58.692		48.582
Pensioenlasten	46.153		41.860
Extern personeel	47.593		50.158
Reis- en verblijfkosten	10.322		8.963
Opleidingskosten	4.115		2.036
Ziekteverzuimverzekering	9.971		4.040
Arbodienst	1.566		1.385
Overige personeelskosten	54.435		17.236
Ontvangen ziekengeld	-7.692		-13.113
Doorbelaste personeelskosten	-44.658		-97.896
Totaal beheerlasten personeel	572.811	619.485	390.791
19. <u>Personeelslasten activiteiten BIS</u>			
Lonen en salarissen	468.468		395.231
Vakantiegelden	35.731		33.496
Voorziening vakantiedagen	27.089		19.773
Sociale lasten	89.827		76.071
Pensioenlasten	57.220		54.287
Extern personeel	91.913		21.240
Reis- en verblijfkosten	25.449		17.356
Opleidingskosten	2.706		1.068
Ziekteverzuimverzekering	13.125		6.766
Arbodienst	2.649		3.669
Overige personeelskosten	16.068		10.065
Ontvangen ziekengeld / uitkering UWV	-65.949		-15.166
Doorbelaste personeelskosten	0		7.350
Totaal activiteitenlasten personeel	764.296	680.000	631.206

Gemiddelde personele bezetting naar functie (in fte)

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
Directeur-bestuurder	0,9	0,9
Management	2,2	2,0
Beleidsmedewerker	8,7	8,0
Medewerker onderzoek	2,7	2,2
PR medewerker	4,1	3,9
Financieel medewerker	0,8	0,8
Administratief medewerker	3,8	3,0
Totaal	<u>23,2</u>	<u>20,8</u>

	<u>Realisatie 2024</u>	<u>Realisatie 2023</u>
	€	€
Werknemers in vaste dienst	2.253.413	1.971.016
Werknemers in tijdelijke dienst	207.650	60.761
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	<u>817.063</u>	<u>450.844</u>
	<u>3.278.126</u>	<u>2.482.621</u>

Werkzame personen in 2024

	<u>Aantal pers</u>	<u>Aantal fte/uren</u>
1. Uren werkweek 1 fte		36,0
2. Werknemers in vaste dienst in fte	21	20,0
3. Werknemers in tijdelijke dienst in fte	6	3,2
4. Ingehuurde zelfstandigen/freelancers in uur	-	-
5. Overige werkzame personen in fte	-	-
6. Stagiaire(s) in fte	-	-
7. Vrijwilligers in fte	-	-
	<u>27</u>	<u>23,2</u>
Stichting Lezen	16	13,2
Kunst van Lezen	<u>11</u>	<u>10,0</u>
	<u>27</u>	<u>23,2</u>

Werkzame personen in 2023

	<u>Aantal pers</u>	<u>Aantal fte/uren</u>
1. Uren werkweek 1 fte		36,0
2. Werknemers in vaste dienst in fte	25	20,2
3. Werknemers in tijdelijke dienst in fte	3	0,6
4. Ingehuurde zelfstandigen/freelancers in uur	-	-
5. Overige werkzame personen in fte	-	-
6. Stagiaire(s) in fte	-	-
7. Vrijwilligers in fte	-	-
	<u>28</u>	<u>20,8</u>
Stichting Lezen	17	12,0
Kunst van Lezen	<u>11</u>	<u>8,8</u>
	<u>28</u>	<u>20,8</u>

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2024 geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen functionarissen die in 2024 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Er zijn in 2024 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden. Zie ook het overzicht op de volgende bladzijde.

Bezoldiging Raad van Toezicht en directie (WNT verantwoording)

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Lezen van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.
Het bezoldigingsmaximum in 2024 voor Stichting Lezen is € 233.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Er is geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

	T. van Gelder	G. van Dalen	M.W.L. van Vroonhoven	M. Asscher	S.V.C. Kreuger	E. van Nispen	H.M. Schoenmakers	C. Smakman		
	directeur- bestuurder	directeur- bestuurder	voorzitter	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht en lid Audit-commissie	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit- commissie		
Duur dienstverband in 2024	1/10 - 31/12	1/1 - 30/9	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1-31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12		
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,9								
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Echte	Echte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Bezoldiging										
Beloning	€ 29.884	€ 105.687	2.656	1.986	1.324		2.648			
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -								
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.156	€ 12.203								
Subtotaal	€ 34.040	€ 117.890								
-/ - onverschuldigd betaald bedrag										
Totaal bezoldiging 2024	€ 34.040	€ 117.890	2.656	1.986	1.324	-	2.648	-		
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 58.250	€ 155.528	€ 34.950	€ 23.300	€ 23.300	€ 23.300	€ 23.300	€ 23.300		
Gegevens 2023										
	G. van Dalen	M.W.L. van Vroonhoven	B.J. Verkoren	M. Asscher	G.J. Dorleijn	S.V.C. Kreuger	H.B.G.W.J. Mulder – Schulten	E. van Nispen	H.M. Schoenmakers	C. Smakman
	directeur- bestuurder	voorzitter	lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit- commissie	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht en lid Audit-commissie	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit- commissie
Duur dienstverband in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 30/09	1/1 - 31/12	1/1 - 31/03	1/1-31/12	1/1 - 31/03	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,9									
Gewezen topfunctionaris	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Echte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging										
Beloning	€ 113.249	2.126		2.273		1.802			1.022	
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -									
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.303									
Subtotaal	€ 129.552									
-/ - onverschuldigd betaald bedrag										
Totaal bezoldiging 2023	€ 129.552	2.126	-	2.273	-	1.802	-	-	1.022	-
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 198.470	€ 33.450	€ 16.725	€ 22.300	€ 5.575	€ 22.300	€ 5.575	€ 22.300	€ 5.575	€ 7.433

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
20. <u>Beheerlasten materieel BIS</u>			
<i>Accountant</i>	16.940	13.000	11.857
<i>Advieskosten</i>	3.146	25.000	12.891
<i>Afschrijvingen</i>			
Afschrijvingen computers	19.907	21.000	8.621
Afschrijvingen inventaris	9.114	14.000	10.423
Totaal afschrijvingen	29.021	35.000	19.044
<i>Huisvestingskosten</i>			
Huur	91.737	87.775	87.698
Energie- en servicekosten	21.151	34.505	23.931
Schoonmaakkosten	10.609	12.200	9.718
Overige huisvestingskosten	71	695	-
Af: doorbelast aan Kunst van Lezen	-25.000	-34.660	-33.650
Totaal huisvestingskosten	98.568	100.515	87.697
<i>Automatisering</i>	51.149	50.500	73.270
<i>Kantoorkosten</i>			
Congreskosten	19.966	-	-
Kosten Raad van Toezicht	22.574	7.000	32.027
Telefoonkosten	14.594	12.000	12.670
Kopieerkosten	8.777	7.450	7.964
Vergaderkosten	8.487	7.500	6.367
Kantinekosten	5.238	4.500	3.982
Verzekeringen	4.716	3.750	4.718
Representatiekosten	4.300	2.500	2.192
Kantoorbenodigdheden	3.587	1.500	1.759
Porto	3.557	1.750	2.764
Abonnementen	3.271	2.900	2.475
Vakliteratuur	658	650	685
Bankkosten	1.351	1.250	974
Drukwerk	-	720	-
Overige kantoorkosten	165	1.000	370
Af: doorbelast aan Kunst van Lezen+Extra Bis	-26.500	-20.000	-22.500
Totaal kantoorkosten	74.741	34.470	56.447
Totaal beheerlasten materieel	273.565	258.485	261.206

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Lezen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Lezen te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lezen op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen met de kenmerken Z.176048/B.26345733, Z.158658/B.25359832, Z.1497592/B.44058016, 34798461, met wijziging verlening Z.1310586/B.35520832, 41276437, Z.1453587/B.42065326 en Z.147783/B.25096854, met wijziging Z147783/B.44621781 en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lezen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", en het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2021-2024 en de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en de bepalingen bij of krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen met de kenmerken Z.176048/B.26345733, Z.158658/B.25359832, Z.1497592/B.44058016, 34798461, met wijziging verlening Z.1310586/B.35520832, 41276437, Z.1453587/B.42065326 en Z.147783/B.25096854, met wijziging Z147783/B.44621781 en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Gouda, 18 April 2025
Van Ree Accountants

mr. drs. G.J. de Jong RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

I. Bijlagen

Bijlage 1

21. Lasten Kunst van Lezen - Tel mee met Taal

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
<u>Beheerlasten materieel Maatregel 6A</u>			
Personeel	1.078.356	890.000	830.640
Materieel	<u>156.051</u>	<u>191.000</u>	<u>184.618</u>
Totaal beheerlasten materieel Maatregel 6A	<u>1.234.407</u>	<u>1.081.000</u>	<u>1.015.258</u>
<u>Activiteitenlasten materieel Maatregel 6A</u>			
<i>BoekStart voor baby's</i>			
Koffertjes	679.697	600.000	501.906
Overige kosten	<u>7.305</u>	<u>5.000</u>	<u>6.216</u>
Totaal BoekStart voor baby's	<u>687.002</u>	<u>605.000</u>	<u>508.122</u>
<i>Expertise BoekStartcoach en andere onderdelen gezinsaanpak</i>			
Expertiseontwikkeling en begeleiding	<u>20.486</u>	<u>30.000</u>	<u>24.590</u>
Totaal expertise BoekStartcoach	<u>20.486</u>	<u>30.000</u>	<u>24.590</u>
<i>BoekStart Kinderopvang</i>			
Ontwikkeling nieuwe locaties	48.035	44.000	44.151
Ontwikkeling expertise	46.651	22.500	22.418
Ontwikkeling nieuwe locaties Aruba, Curacao en Sint Maarten	35.953	20.000	18.249
Overige kosten	<u>2.975</u>	<u>5.500</u>	<u>2.262</u>
Totaal BoekStart Kinderopvang	<u>133.614</u>	<u>92.000</u>	<u>87.080</u>
Totaal BoekStart	<u>841.102</u>	<u>727.000</u>	<u>619.792</u>
<i>De Bibliotheek op school PO</i>			
Ontwikkeling expertise	99.319	35.540	83.631
Ontwikkeling nieuwe locaties Aruba, Curacao en Sint Maarten	40.500	60.000	49.470
Overige kosten	<u>12.910</u>	<u>10.000</u>	<u>5.357</u>
Totaal De Bibliotheek op school PO	<u>152.729</u>	<u>105.540</u>	<u>138.458</u>

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
<i>De Bibliotheek op school VO / VMBO</i>			
Voorleeswedstrijd Read2Me! VMBO brugklas	59.554	55.000	55.231
Ontwikkeling expertise VMBO	21.619	-	34.025
Plan van aanpak en pilots mediatheken VO	-	-	6.897
Ontwikkeling nieuwe locaties Aruba, Curacao en Sint Maarten	15.750	15.750	11.250
Ontwikkeling nieuwe locaties VMBO	-	-	-
Overige kosten	7.817	7.500	7.303
Totaal De Bibliotheek op school VO / VMBO	104.740	78.250	114.706
<i>De Bibliotheek op school PRO</i>			
Ontwikkeling aanpak Praktijkonderwijs	-	-	26.404
Ontwikkeling expertise Praktijkonderwijs	4.500	-	9.550
Totaal De Bibliotheek op school PRO	4.500	-	35.954
<i>De Bibliotheek op school MBO</i>			
MBO ontwikkeling nieuwe locaties	578	-	66.495
MBO ontwikkeling expertise	27.461	-	72.837
MBO PWO	-	-	15.000
Totaal De Bibliotheek op school MBO	28.039	-	154.332
<i>De Bibliotheek op school Pabo</i>			
Pabo ontwikkeling nieuwe locaties	-	-	49.000
Pabo Leest/ Pabo voorleeswedstrijd	34.323	55.000	62.890
Pabo ontwikkeling expertise	22.973	-	8.374
Totaal De Bibliotheek op school Pabo	57.296	55.000	120.264
<i>De Bibliotheek op school Algemeen</i>			
Beroepsonderwijs overig	3.934	-	2.813
Totaal De Bibliotheek op school Algemeen	3.934	-	2.813
Totaal De Bibliotheek op school	351.238	238.790	566.527

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
<i>Netwerken Leesbevordering</i>			
Strategische ondersteuning bibliotheken	116.406	100.000	101.800
IFLA Satellite meeting	3.235	-	8.842
Communicatie	12.325	7.500	2.434
Overige kosten	1.239	4.500	9.410
Totaal Netwerken Leesbevordering	133.205	112.000	122.486
<i>Monitoring en inventarisatie</i>			
BoekStart in de kinderopvang	67.560	60.000	58.781
BoekStartcoach	9.250	13.500	13.147
De Bibliotheek op school PO	78.169	75.000	73.781
De Bibliotheek op school VMBO	71.068	62.000	60.781
De Bibliotheek op school Praktijkonderwijs	33.335	13.500	13.401
De Bibliotheek op school MBO	13.431	10.000	8.698
De Bibliotheek op school Pabo	6.607	9.000	8.698
De Bibliotheek op school meerkosten naar MBVII	-8.547	0	0
Totaal Monitoring en inventarisatie	270.873	243.000	237.287
<i>Onderzoek</i>			
Lezen 0-24 jaar	102.492	85.000	133.870
Digitale geletterdheid	-	15.000	15.000
Totaal onderzoek	102.492	100.000	148.870
<i>Communicatie BoekStart en de Bibliotheek op school</i>			
BoekStart voor baby's	153.495	110.000	87.813
BoekStart in de kinderopvang	15.363	20.000	12.841
De Bibliotheek op school PO	47.103	42.500	53.747
De Bibliotheek op school VMBO	34.273	15.000	15.090
De Bibliotheek op school Praktijkonderwijs	2.500	2.500	3.510
De Bibliotheek op school Beroepsonderwijs	6.531	12.500	5.195
Totaal communicatie BoekStart en de Bibliotheek op school	259.265	202.500	178.196
<i>Communicatie algemeen publiek, landelijke campagnes</i>			
Ondersteuning Leescoalitie	50.000	80.000	127.000
Jubilea Stichting Lezen en Kunst van Lezen in 2023	17.780	20.000	2.158
Ondersteuning 15 minuten lezen	22.569	20.000	11.150
Ondersteuning overig (Lês NO)	10.057	10.000	10.000
Totaal communicatie algemeen publiek, landelijke campagnes	100.406	130.000	150.308
Totaal activiteitenlasten Maatregel 6A	2.058.581	1.753.290	2.023.466

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
<u>Beheerlasten materieel Maatregel 6c Gezinsaanpak</u>			
Personeel	<u>200.706</u>	<u>209.000</u>	<u>192.724</u>
<u>Activiteiten lasten materieel Maatregel 6c Gezinsaanpak</u>			
<i>Gezinsaanpak thuis</i>			
Speciale voorleesboekjes voor taalarme gezinnen	<u>36.890</u>	<u>32.000</u>	<u>32.896</u>
<i>Gezinsaanpak vanuit de bibliotheek</i>			
Pilotproject ondersteuning gemeenten gezinsaanpak	<u>95.772</u>	<u>176.892</u>	<u>210.178</u>
<i>Gezinsaanpak in de jeugdgezondheidszorg</i>			
BoekStartcoach ontwikkeling nieuwe locaties	<u>122.318</u>	<u>115.500</u>	<u>104.376</u>
<i>Gezinsaanpak overig</i>			
Communicatie gezinsaanpak JGZ, KOV en onderwijs	5.913	25.000	19.408
Effectenonderzoek Gezinsaanpak	7.140	15.000	21.421
Overige kosten	<u>7.200</u>	<u>4.500</u>	<u>-</u>
Totaal gezinsaanpak overig	<u>20.253</u>	<u>44.500</u>	<u>40.829</u>
Totaal activiteitenlasten Maatregel 6c Gezinsaanpak	<u>275.233</u>	<u>368.892</u>	<u>388.279</u>

Recapitulatie Kunst van Lezen - Tel mee met Taal

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Totaal beheerlasten materieel	156.051	191.000	184.618
Totaal activiteitenlasten Kunst van Lezen	2.333.814	2.122.182	2.411.745
Vervallen bijdrageverplichtingen	-52.904	-	-45.501
	<u>2.280.910</u>	<u>2.122.182</u>	<u>2.366.244</u>
Totaal personele lasten Kunst van Lezen	<u>1.279.062</u>	<u>1.099.000</u>	<u>1.023.364</u>
Totaal bestedingen Kunst van Lezen (A)	<u>3.716.023</u>	<u>3.412.182</u>	<u>3.574.226</u>
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT boekjaar	3.350.000	3.412.182	3.350.000
Inkomsten Kunst van Lezen	<u>36.538</u>	<u>-</u>	<u>44.177</u>
Totaal inkomsten (B)	<u>3.386.538</u>	<u>3.412.182</u>	<u>3.394.177</u>
Saldo Kunst van Lezen (B - A)	<u>-329.485</u>	<u>-</u>	<u>-180.049</u>
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT boekjaar	3.350.000	3.412.182	3.350.000
Bij: Vooruit ontvangen subsidie KvL TmmT (B-A)	<u>329.485</u>	<u>-</u>	<u>180.049</u>
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT in staat van baten en lasten	<u>3.679.485</u>	<u>3.412.182</u>	<u>3.530.049</u>

22a. Lasten Kunst van Lezen - Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid 2020 t/m 2024

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Realisatie t/m 2024	Begroot 2020-2024
	€	€	€	€	€	€	€	€
Personeel	59.241	57.500	53.365	46.456	47.291	6.400	212.753	148.000
Materieel	4.004	8.100	9.528	5.194	1.722	0	20.448	12.000
Totaal projectmanagement Stichting Lezen	<u>63.245</u>	<u>65.600</u>	<u>62.893</u>	<u>51.650</u>	<u>49.013</u>	<u>6.400</u>	<u>233.201</u>	<u>160.000</u>

B. Werkzaamheden werkgroep (SL/KB/L&S)*Personeel*

Stichting Lezen	13.320	6.400	11.040	23.865	10.784	0	59.009	29.600
KB	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	8.000	59.200	59.200
Stichting Lezen & Schrijven	21.560	19.200	16.880	19.200	19.200	12.000	88.840	88.800
Totaal werkzaamheden werkgroep (SL/KB/L&S)	<u>47.680</u>	<u>38.400</u>	<u>40.720</u>	<u>55.865</u>	<u>42.784</u>	<u>20.000</u>	<u>207.049</u>	<u>177.600</u>

C.1 Ontwikkelfase met 5 gemeenten en bibliotheken*Personeel*

Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten	0	0	0	0	96.000	0	96.000	96.000
Beleidsambtenaren Pilotgemeenten	0	0	0	-6.240	92.080	0	85.840	96.000
Bibliotheek medewerkers	0	0	0	-195	78.000	0	77.805	78.000
Totaal Ontwikkelfase met 5 gemeenten en bibliotheken	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-6.435</u>	<u>266.080</u>	<u>0</u>	<u>259.645</u>	<u>270.000</u>

C.2 Pilot met 5 gemeenten en bibliotheken*Personeel*

Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten	0	0	46.720	49.280	0	0	96.000	96.000
Beleidsambtenaren Pilotgemeenten	0	0	1.000	96.000	0	0	97.000	96.000
Bibliotheek medewerkers	0	0	0	83.000	0	0	83.000	78.000
Totaal personeel	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>47.720</u>	<u>228.280</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>276.000</u>	<u>270.000</u>

Materieel

Toolkit - ontwikkeling	5.173	9.500	18.250	0	0	0	23.423	25.000
Toolkit - ontsluiting	1.611	18.000	0	0	0	0	1.611	27.000
Totaal materieel	<u>6.784</u>	<u>27.500</u>	<u>18.250</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>25.034</u>	<u>52.000</u>
Totaal C.2 pilot met 5 gemeenten en bibliotheken	<u>6.784</u>	<u>27.500</u>	<u>65.970</u>	<u>228.280</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>301.034</u>	<u>322.000</u>

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Realisatie t/m 2024	Begroot 2020-2024
	€	€	€	€	€	€	€	€
<u>D. Monitoring evaluatie, kennisopbouw en -deling</u>								
<i>Personeel</i>								
Stichting Lezen & Schrijven	7.280	5.696	12.800	7.360	12.816	0	40.256	28.480
Stichting Lezen	760	1.600	1.040	1.280	4.680	0	7.760	8.000
KB	2.000	1.600	2.000	2.000	3.200	0	9.200	8.000
Totaal personeel	10.040	8.896	15.840	10.640	20.696	0	57.216	44.480
<i>Materieel</i>								
Onderzoeksbureau: monitoring en evaluatie	22.467	33.334	37.337	12.536	0	0	72.340	100.000
Disseminatie: congres	0	80.000	0	0	0	0	0	80.000
Kennisdeling	16.861	50.000	25.454	2.414	0	0	44.729	100.000
Totaal materieel	39.328	163.334	62.791	14.950	0	0	117.069	280.000
Totaal monitoring, evaluatie, kennisopbouw en -deling	49.368	172.230	78.631	25.590	20.696	0	174.285	324.480
<u>E. Uitrol naar 30 andere gemeenten</u>								
<i>Personeel</i>								
Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten uitrolfase	29.700	20.300	29.700	0	0	0	59.400	59.400
Bibliotheek medewerkers	0	0	420.355	0	0	0	420.355	338.000
Totaal uitrol naar 30 andere gemeenten	29.700	20.300	450.055	0	0	0	479.755	397.400
Totaal lasten Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	196.777	324.030	698.269	354.950	378.573	26.400	1.654.969	1.651.480
<u>Dekking</u>								
Bijdrage OCW Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	-32.064	83.283	431.571	216.132	247.309	18.400	881.348	999.800
<i>Eigen bijdrage A. & B. & D. Stichting Lezen</i>	16.829	28.100	30.320	38.658	24.448	0	110.255	40.800
<i>Eigen bijdrage B. & D. KB</i>	8.400	8.000	8.400	8.400	9.600	4.000	38.800	34.400
<i>Eigen bijdrage B. & E. & D. Stichting Lezen & Schrijven</i>	26.720	24.296	17.800	13.760	19.216	4.000	81.496	82.480
<i>Eigen bijdrage C. Bibliotheek medewerkers</i>	0	0	0	78.000	78.000	0	156.000	156.000
<i>Eigen bijdrage E. Kunst van Lezen</i>	176.892	180.351	210.178	0	0	0	387.070	338.000
<i>Totaal Eigen bijdrage *</i>	228.841	240.747	266.698	138.818	131.264	8.000	773.621	651.680
Totaal dekking	196.777	324.030	698.269	354.950	378.573	26.400	1.654.969	1.651.480
Saldo Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	0	0	0	0	0	0	0	0

* Deze eigen bijdrage wordt in de jaarrekening niet gepresenteerd als inkomsten maar afgetrokken van de lasten .

Op 22 oktober 2020 heeft het ministerie van OCW (referentie 25359832) een subsidie voor het project Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid toegekend van in totaal € 999.800. De looptijd van dit project is 1 juli 2020 t/m 31 december 2024.

Van 2020 tot en met 2024 is in totaal € 999.800 (100%) ontvangen van het ministerie. Het saldo van de totale lasten in 2020 tot en met 2024 is € 1.665.986, hiervan is € 773.621 eigen bijdrage en € 892.365 bijdrage OCW. Het saldo nog te ontvangen subsidie per 31 december 2024 bedraagt € 0. Het ministerie van OCW is akkoord gevraagd om het niet bestede saldo 31-12-2024 ad € 118.451 in 2025 voor 30-06-2025 te mogen besteden.

22b. Lasten Kunst van Lezen - Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid II 2024-2025

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting Totaal
	€	€	€	€
<u>2024</u>				
TOC-traject voor 31 Uitrol-gemeenten	28.500	46.500		46.500
Extra inzet LES-adviseurs voor 31 Uitrol-gemeenten	86.580	86.580		86.580
Bibliotheekondersteuning bij 6 extra gemeenten	81.120	81.120		81.120
Ontwikkelen aanvullende training GGG voor 41 gemeenten	0	25.000		25.000
Communicatie-inzet LES	16.200	16.200		16.200
OOP-kosten	0	5.900		5.900
Totaal werkzaamheden 2024	<u>212.400</u>	<u>261.300</u>		<u>261.300</u>
<u>2025</u>				
Aansluiting met NPLV – inzet werkgroep			115.745	115.745
Extra inzet LES-adviseurs voor 9 nieuwe deelnemende gemeenten			42.120	42.120
Bibliotheekondersteuning in 9 nieuwe gemeenten			45.630	45.630
Training 9 gemeenten			5.000	5.000
Communicatie-inzet LES			24.300	24.300
OOP-kosten			5.905	5.905
Totaal begroot werkzaamheden 2025			<u>238.700</u>	<u>238.700</u>
<u>Dekking</u>				
Bijdrage OCW Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	<u>212.400</u>	<u>261.300</u>	<u>238.700</u>	<u>500.000</u>
Saldo Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Op 7 maart 2024 heeft het ministerie van OCW (referentie B44058016 Z 1497592 VP 560178246) een subsidie voor het project Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid 2024-2025 toegekend van in totaal € 500.000. De looptijd van dit project is 1 januari 2024 t/m 31 december 2025.

Van 2024 is in totaal € 261.300 (100% van begroting 2024) ontvangen van het ministerie. Het saldo van de totale lasten in 2024 212.400. Dit gehele bedrag van € 212.400 wordt gedekt uit de bijdrage OCW. Het saldo nog te ontvangen subsidie per 31 december 2024 bedraagt € 238.700. Het nog niet bestede bedrag 2024 ad € 48.900 zal in 2025 besteed worden.

23a. Lasten Kunst van Lezen - Masterplan Basisvaardigheden Deel 1 BoekStart, dBos po en vmbo

	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Totaal realisatie t/m 2024	Project begroting 2022-2024
	€	€	€	€	€
<u>Coördinatie</u>					
Stichting Lezen coördinatie aanvraag- & verantwoordingsproces	30.866	48.220	8.481	87.567	89.053
Centrale aansturing door Stichting Lezen, SPN, KB en VOB	241.776	334.092	6.316	582.184	540.697
Totaal projectmanagement Stichting Lezen	272.642	382.312	14.797	669.751	629.750
<u>Activiteitenlasten</u>					
<i>Nederland</i>					
BoekStart in de Kinderopvang	-12.000	2.375.000	0	2.363.000	2.375.000
De Bibliotheek op school primair onderwijs (po)	-128.000	7.410.000	0	7.282.000	7.410.000
De Bibliotheek op school vmbo	-16.220	2.162.579	0	2.146.359	2.175.250
Totaal activiteitenlasten Nederland	-156.220	11.947.579	0	11.791.359	11.960.250
<i>Caribisch Nederland (CNL) *</i>					
Impulsbijdrage BoekStart kinderopvang Caribisch NL	2.439	82.445	0	84.884	83.150
Impulsbijdrage de Bibliotheek op school po Caribisch NL	0	135.588	0	135.588	130.000
Impulsbijdrage de Bibliotheek op school vmbo Caribisch NL	0	71.675	0	71.675	86.850
Totaal activiteitenlasten Caribisch Nederland	2.439	289.708	0	292.147	300.000
Totaal lasten MBV	118.861	12.619.599	14.797	12.753.257	12.890.000
Bijdrage OCW MBV	118.861	12.619.599	14.797	12.753.257	12.890.000
Saldo Masterplan Basisvaardigheden	0	0	0	0	0

* Betreft Bonaire, St. Eustatius en Saba

24b. Lasten Kunst van Lezen - Masterplan Basisvaardigheden Deel 2 Leesbevordering - 2023-2024

	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Totaal realisatie t/m 2024	Project begroting 2022-2024
	€	€	€	€	€
<u>Coördinatie</u>					
Stichting Lezen coördinatie aanvraag- & verantwoordingsproces	90.530	3.070	0	93.600	192.792
Centrale aansturing door Stichting Lezen, SPN, KB en VOB	272.396	0	0	272.396	402.008
Totaal projectmanagement Stichting Lezen	362.926	3.070	-	365.996	594.800
<u>Activiteitenlasten</u>					
<i>Ontwikkeling nieuwe locaties</i>					
BoekStart in de Kinderopvang	2.827.000	0	0	2.827.000	2.612.500
De Bibliotheek op school primair onderwijs (po)	2.633.500	0	0	2.633.500	2.562.500
De Bibliotheek op school praktijkonderwijs (pro)	286.500	0	0	286.500	427.500
De Bibliotheek op school vmbo	1.749.400	0	0	1.749.400	2.695.000
De Bibliotheek op school mbo, pwo, pabo	759.363	0	0	759.363	583.500
Totaal activiteitenlasten ontwikkeling nieuwe locaties	8.255.763	0	0	8.255.763	8.881.000
<i>Doorontwikkelingslocaties Nederland en Caribisch NL</i>					
BoekStart in de kinderopvang kosten continuering	1.794.810	0	0	1.794.810	2.508.750
De Bibliotheek op school po kosten continuering	10.305.250	0	0	10.305.250	10.698.000
De Bibliotheek op school praktijkonderwijs kosten continuering	0	0	0	0	97.500
De Bibliotheek op school vmbo kosten continuering	1.869.800	0	0	1.869.800	2.274.950
De Bibliotheek op school mbo, pwo, pabo, lerarenopl. kosten continuering	513.600	0	0	513.600	585.000
Totaal activiteitenlasten Doorontwikkelingslocaties Nederland en Caribisch NL	14.483.460	0	0	14.483.460	16.164.200
Totaal lasten MBV	23.102.149	3.070	0	23.105.219	25.640.000
Bijdrage OCW MBV	23.102.149	3.070	0	23.105.219	25.640.000
Saldo Masterplan Basisvaardigheden	0	0	0	0	0

24. Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024

	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Totaal realisatie t/m 2024	Project begroting 2023-2024
	€	€	€	€
<u>Pijler 1 versterking rol kenniscentrum in de BIS</u>				
Doorontwikkelen kennisagenda	15.762	0	15.762	90.200
Versterken onderzoekscommunicatie	64.687	0	64.687	227.152
Doelgroepwebsites	75.695	14.743	90.438	569.886
Uitwerking Code D&I	16.691	0	16.691	275.000
Totaal Pijler 1	<u>172.835</u>	<u>14.743</u>	<u>187.578</u>	<u>1.162.238</u>
<u>Pijler 2: Versterking coördinerende rol Stichting Lezen in de BIS</u>				
Leescoalitie Coördinatie en Penvoering	269.568	161.686	431.254	414.782
Leescoalitie Campagne	968.612	99.146	1.067.758	1.136.480
Totaal Pijler 2	<u>1.238.180</u>	<u>260.832</u>	<u>1.499.012</u>	<u>1.551.262</u>
Totaal lasten Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024	1.411.015	275.575	1.686.590	2.713.500
Bijdrage OCW Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024	<u>1.277.681</u>	<u>275.575</u>	<u>1.553.256</u>	<u>2.713.500</u>
Saldo Extra middelen coalitieakkoord 2023-2024	133.334	-	133.334	-
Onttrekking bestemmingsfonds Vriendenloterij	<u>133.334</u>	<u>0</u>	<u>133.334</u>	<u>0</u>
Saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Op 17 november 2023 heeft het ministerie van OCW (referentie B42065326 Z 1453587 VP 560167330) een subsidie voor het project extra middelen uit coalitieakkoord 2023-2024 toegekend van in totaal € 2.713.500. De looptijd van dit project is 1 januari 2023 t/m 31 december 2024. Met de brief van 12 december 2024 (referentie 49321620) is OCW akkoord gegaan met een looptijd tot en met 31 december 2025.

In 2023 en 2024 is in totaal € 2.713.500 (100% van totale subsidie) ontvangen van het ministerie. Het nog niet bestede bedrag ad € 1.160.244 zal in 2025 besteed worden.